Ministerul Dezvoltării Regionale şi Construcţiilor

AGENŢIA DE DEZVOLTARE REGIONALĂ CENTRU

R A P O R T
privind implementarea Planului de activitate pentru anul 2013

10 ianuarie, 2014

CUPRINS

ABREVIERI **3**
SUMAR EXECUTIV **4**
OBIECTIVUL 1: **6**
PLANIFICARE STRATEGICĂ ŞI PROGRAMARE REGIONALĂ **6**
1.1 Planificarea regională sectorială integrată. **6**
1.2 Promovarea potenţialului de dezvoltare al Regiunii de Dezvoltare Centru. **8**
1.3 Susţinerea administrativă a CRD Centru. **12**
OBIECTIVUL 2: **14**
MANAGEMENTUL PROIECTELOR REGIONALE **14**
2.1 Planificarea şi implementarea proiectelor de dezvoltare regională în anul 2013. ..... **14**
2.2 Monitorizarea şi evaluarea proiectelor de dezvoltare regională. **18**
OBIECTIVUL 3: **19**
DEZVOLTAREA CAPACITĂŢILOR ACTORILOR REGIONALI **19**
3.1 Consolidarea capacităţilor actorilor regionali în planificarea dezvoltării la nivel local şi regional şi implementarea proiectelor. **19**
3.2 Dezvoltarea profesională continuă în domeniul dezvoltării regionale. **22**
OBIECTIVUL 4: **26**
COMUNICAREA ŞI TRANSPARENŢA IMPLEMENTĂRII **26**
PROIECTELOR ŞI ACTIVITĂŢILOR PRIORITARE DE DEZVOLTARE REGIONALĂ **26**
4.1 Asigurarea vizibilităţii şi transparenţei activităţilor ADR Centru. **26**
4.2 Promovarea Regiunii de Dezvoltare Centru. **27**
OBIECTIVUL 5: **29**
COOPERAREA CU PARTENERII DE DEZVOLTARE **29**
5.1 Cooperarea cu parteneri de dezvoltare (GIZ, ESRA, CIAL). **29**
5.2 Dezvoltarea relaţiilor de colaborare cu instituţii de dezvoltare regională din UE. **30**
5.3 Cooperarea cu Societatea Civilă şi Instituţii Academice din Republica Moldova. **32**
CONCLUZII **355**
Anexa 1. Devizul cheltuielilor de organizare şi funcţionare a Agenţiei de Dezvoltare Regională Centru pentru anul 2013 .....Ошибка! Закладка не определена.**6**
Anexa 2. Lista indicatorilor de progres ai ADR Centru în anul 2013 ..... **39**
Anexa 3. Raportul privind monitorizarea surselor de finanţare pentru anul 2013Ошибка! Закладка н

ABREVIERI

ADR	Agenţia de Dezvoltare Regională
APL	Administraţia Publică Locală
APP	Apelul de Propuneri de Proiecte
BNS	Biroul Naţional de Statistică
CNCDR	Consiliul Naţional de Coordonare a Dezvoltării Regionale
CRD	Consiliul Regional pentru Dezvoltare
DGDR	Direcţia Generală Dezvoltare Regională
DPCR	Direcţia Politică şi Cooperare Regională
DR	Dezvoltarea Regională
DRIDR	Direcţia Relaţii cu Instituţiile de Dezvoltare Regională
DUP	Documentul Unic de Program
FNDR	Fondul Naţional pentru Dezvoltare Regională
GIZ	Agenţia de Cooperare Internaţională a Germaniei
GRM	Guvernul Republicii Moldova
MDRC	Ministerul Dezvoltării Regionale şi Construcţiilor
MSPL	Proiectul „Modernizarea Serviciilor Publice Locale”
ODIMM	Organizaţia pentru Dezvoltarea Întreprinderilor Mici şi Mijlocii
ONG	Organizaţie Non-guvernamentală
POR	Planul Operaţional Regional
RDC	Regiunea de Dezvoltare Centru
SDR	Strategia de Dezvoltare Regională
SIDA	Agenţia Suedeză pentru Dezvoltare Internaţională
SNDR	Strategia Naţională de Dezvoltare Regională
SSR	Secţia Statistică Regională
UE	Uniunea Europeană

SUMAR EXECUTIV

Agenţia de Dezvoltare Regională Centru (*ADR Centru*) este o instituţie publică necomercială cu autonomie financiară, subordonată Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (*MDRC*) şi s-a constituit pentru asigurarea operaţionalităţii procesului de implementare a Strategiei de Dezvoltare Regională (*SDR*) în Regiunea de Dezvoltare Centru (*RDC*). ADR Centru execută deciziile Consiliului Regional pentru Dezvoltare Centru (CRD Centru), care reuneşte 52 de membri, câte 4 reprezentanţi din fiecare raion (13 preşedinţi de raioane, 13 primari, 13 reprezentanţi ai sectorului privat şi 13 lideri de asociaţii obşteşti).

Cadrul de planificare, evaluare şi implementare a politicii de dezvoltare regională îl constituie regiunea de dezvoltare.

Regiunea de Dezvoltare Centru este o unitate teritorială funcţională care are în componenţă 13 raioane: Anenii Noi, Călăraşi, Criuleni, Dubăsari, Ialoveni, Hîncești, Orhei, Nisporeni, Străşeni, Şoldăneşti, Teleneşti, Rezina, Ungheni. Regiunea are o suprafaţă de 10 636 km² şi o populaţie de 1 060,8 mii de oameni (1 ianuarie 2013, BNS). Majoritatea populaţiei locuieşte în mediul rural (80,7%).

Raportul de activitate pentru anul 2013 reflectă gradul de realizare a Planului de activitate pentru anul 2013 care conţine obiective şi acţiuni ce contribuie la implementarea Strategiei de Dezvoltare Regională Centru şi a Planului Operaţional Regional (2013-2015).

ADR Centru, întru atingerea scopului şi a obiectivelor strategice prevăzute în Strategia de Dezvoltare Regională Centru, pentru anul 2013 şi-a propus spre realizare următoarele ***obiective specifice:***

1. Elaborarea documentelor de planificare regională sectorială în domeniul managementului deşeurilor solide, aprovizionare cu apă şi sanitaţie şi eficienţa energetică a clădirilor publice;
2. Promovarea potenţialului de dezvoltare al Regiunii de Dezvoltare Centru;
3. Implementarea, monitorizarea şi evaluarea eficientă a programelor şi proiectelor de dezvoltarea regională;
4. Comunicarea şi transparenţa implementării proiectelor şi activităţilor prioritare de dezvoltare regională;
5. Consolidarea capacităţilor actorilor regionali;
6. Cooperarea eficientă cu partenerii de dezvoltare.

Realizarea acestor activităţi de bază a fost asigurată de către personalul ADR Centru, prin conlucrarea cu Direcţia Generală Dezvoltare Regională din cadrul Ministerului Dezvoltării Regionale şi Construcţiilor şi partenerii de dezvoltare. În perioada de referinţă, au fost modificate statele de personal ale agenției, iar numărul angajaților a crescut de la 15 la 21.

În perioada de raportare, ADR Centru a beneficiat de asistenţă tehnică din partea proiectului GIZ „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova” şi a proiectului Twinning „Consolidarea capacităţilor de dezvoltare regională în Republica Moldova”.

Principalele rezultate ale ADR Centru obţinute în realizarea politicii de dezvoltare regională pe parcursul anului 2013:

a) În domeniul planificării strategice şi programării regionale:

- Elaborate și consultate cu publicul două programe regionale sectoriale: Managementul Deșeurilor Solide și Eficiența Energetică a Clădirilor Publice;
- Continuat procesul de elaborare a programului regional sectorial Aprovizionarea cu Apă și Canalizare;
- Acordată asistență tehnică CR Nisporeni și CR Anenii Noi în elaborarea strategiilor de dezvoltare socio-economică etc.

b) În promovarea potențialului de dezvoltare a regiunii:
- Organizat Forumului Regional de Investiții și Inovații (24-25 mai 2013);
- Participare în calitate de partener la Forumul Regional Economic (Ungheni, noiembrie 2013) și Forumul Investițional "Investește în Hîncești" (octombrie 2013);
- Co-organzator al Festivalului rîului Bîc (septembrie 2013);
- Stabilite relații de colaborare cu 5 parteneri internaționali și naționali (ADR Nord-Est (România), Euroregiunea Bug (Polonia), ONG Centrul Național de Mediu etc.) etc.
- Organizate sesiuni de instruire și schimb de experiență (conferințe, vizite de studiu etc.) pentru actorii locali și regionali etc.

c) În domeniul managementului proiectelor regionale:
- Lansate și implementate 10 proiecte de dezvoltare regională, inclusiv 8 proiecte finanțate din FNDR și 2 proiecte-pilot cu suportul Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ);

Tabel 1. Proiecte investiționale conform programelor de dezvoltare

Gestionarea deşeurilor menajere	**– 3 proiecte;**
Apă şi canalizare	**– 1 proiect;**
Infrastructura rutieră	**– 3 proiecte;**
Eficienţă energetică	**– 1 proiect;**
Atractivitatea turistică	**– 2 proiecte.**

- Planificate și desfășurate cu respectarea transparenței a procedurilor de achiziții publice pentru prestarea de servicii și aprovizionarea cu bunuri în cadrul proiectelor investiționale;
- Dezvoltate capacitățile autorităților publice locale și a prestatorilor de servicii prin organizarea de ateliere de lucru, vizite de teren, elaborarea de studii de referință etc.

d) În domeniul comunicării:
- Elaborate materiale promoționale, comunicate de presă, buletine informative, harta interactivă a proiectelor, calendarul regiunii etc. difuzate sau distribuite către publicul țintă prin mijloace on-line, TV, radio sau tipărire.

OBIECTIVUL 1:

PLANIFICARE STRATEGICĂ ŞI PROGRAMARE REGIONALĂ

Obiective specifice:

1.1 Planificarea regională sectorială integrată

1.2 Promovarea potenţialului de dezvoltare al Regiunii de Dezvoltare Centru

1.3 Susţinerea administrativă a CRD Centru

La compartimentul Planificare Strategică şi Programare Regională, ADR Centru a întreprins mai multe măsuri în conformitate cu Planul de activităţi pentru anul 2013.

1.1 Planificarea regională sectorială integrată.

1.1.1 Elaborarea programelor regionale sectoriale.

La nivel regional, se doreşte o eficientizare a serviciilor publice în domeniul Managementului Deşeurilor Solide (MDS), Aprovizionării cu Apă şi Canalizare (AAC), precum şi a Eficienței Energetice a Clădirilor Publice (EECP), inclusiv modernizarea lor în corespundere cu standardele europene.

În acest sens, proiectul „Modernizarea Serviciilor Publice Locale", domeniul de intervenţie 2, „Planificarea şi Programarea Regională", acordă suport Ministerului Dezvoltării Regionale şi Construcţiilor şi ADR-urilor în demararea procesului de planificare regională în cele 3 sectoare enumerate mai sus. Pe parcursul anului au activat 3 Grupuri Tehnice de Lucru (GTL) pentru elaborarea programelor regionale sectoriale (PRS):

1) Managementul Deşeurilor Solide;
2) Aprovizionarea cu Apă şi Canalizare;
3) Eficienţa Energetică a Clădirilor Publice.

Procesul de planificare strategică regională este unul participativ, în ateliere de lucru sînt implicați membrii GTL desemnati de Consiliile raionale, de Ministerul Dezvoltării Regionale şi Construcţiilor, Ministerul Mediului, întreprinderile municipale (AAC şi MDS), inspectoratele ecologice teritoriale, precum și experţi independenţi, masteranzi de la Academia de Administrare Publică.

În cadrul procesului de elaborare a PRS în domeniul MDS s-au realizat următoarele:

- 4 şedinţe a GTL;
- colectate date din fiecare raion şi efectuată analiza situaţiei din sector per regiune;
- colectate propuneri de la autorităţile APL privind amplasarea staţiilor de transfer şi a depozitelor sanitare pentru fiecare zonă de management a deşeurilor din RDC;
- formulată viziunea, obiectivele şi ţintele pentru dezvoltarea sectorului;
- efectută analiza financiară, tehnică şi instituţională;
- elaborate fişele raionale;
- elaborat proiectul PRS;
- organizată consultarea publică a PRS.

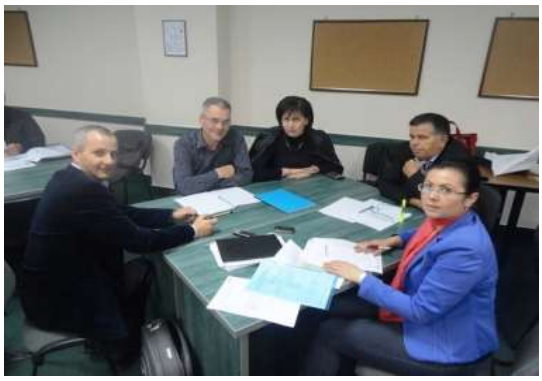
În cadrul procesului de elaborare a PRS în domeniul AAC s-au realizat următoarele:

- 3 şedinţe a GTL;
- colectate datele din fiecare raion şi efectuată analiza situaţiei din sector per regiune;
- formulată viziunea pentru dezvoltarea sectorului;
- elaborate fişele raionale.

Pentru anul 2014 se preconizează organizarea a 2 şedinţe a GTL, consultarea publică a PRS în domeniul AAC.

În cadrul procesului de elaborare a PRS în domeniul EE a clădirilor publice s-au realizat următoarele:

- 5 şedinţe a GTL;
- colectate date din fiecare raion şi efectuată analiza situaţiei din sector per regiune;
- colectate de la APL Concepte de Proiecte
- Posibile (39 CPP-uri);
- aprobate Conceptele de Proiecte Viabile (14 CPV-uri);
- elaborate fişele raionale;
- formulate viziunea, obiectivele şi ţintele pentru dezvoltarea sectorului;
- elaborat proiectul PRS;
- organizată consultarea publică a PRS.

În anul următor pentru CPV-uri se vor elabora studii de fezabilitate, după care acestea se vor transforma în proiecte pentru finanţare (PPF).

Consultarea publică a PRS în domeniile MDS şi EE s-a realizat în 2 etape. După elaborarea proiectelor PRS, la începutul lunii decembrie, acestea au fost plasate pe site-ul ADR Centru (www.adrcentru.md). Autorităţile APL din RDC precum şi persoanele interesate au avut posibilitatea să ia cunoştinţă de conţinutul PRS şi să înainteze propuneri de îmbunătăţire a acestuia. Pe data de 19 decembrie a fost organizată o consultare publică a PRS în domeniile MDS şi EE, la care au participat 76 de persoane (experţi, membri ai GTL, reprezentanţi ai Consiliului Raional, ai întreprinderilor municipale, primari, reprezentanţi ai organizaţilor partenere etc.).

Participanţii, în cadrul consultării publice, au expus mai multe propuneri de îmbunătăţire a programelor regionale, ce au fost incluse într-un tabel al constatărilor şi divergenţelor. PRS în domeniile MDS şi EE vor fi înaintate spre aprobare la prima şedinţă a CRD Centru din anul următor.

1.1.2 Contribuirea la elaborarea şi actualizarea documentelor de politici sectoriale.

Elaborarea Strategiei de Dezvoltare a Agriculturii Ecologice (SDAE).

Un specialist SPSP şi un consultant GIZ au participat la Grupul de Acţiune pentru elaborarea SDAE, sub egida organizaţiei internaţionale People in Need din Cehia. Au fost organizate 8 sesiuni de o zi şi una de 2 zile, la care au fost identificaţi factorii ce determină starea de lucruri în sector, apoi aceştia au fost grupaţi în 9 domenii principale, pentru fiecare fiind efectuată analiza SWOT.

Celelalte elemente ale strategiei: viziunea, obiectivele strategice din perspectiva 2020, planul de acţiuni vor fi abordate în prima jumătate a anului 2014.

Elaborarea Strategiei de dezvoltare a turismului „Turism 2020".

Pe parcursul anului 2013, 2 specialişti din cadrul SPSP au participat, în calitate de membri ai grupului de lucru, la elaborarea Strategiei de dezvoltare a turismului „Turism 2020". Ulterior s-a organizat o sesiune de definitivare a documentului respectiv, unde s-au analizat propunerile venite din partea tuturor părţilor implicate în proces. S-a elaborat şi un proiect al Hotărîrii de Guvern privind aprobarea Strategiei de dezvoltare a turismului „*Turism 2020"* şi a Planului de acţiuni 2014-2020.

1.1.3 Facilitarea procesului de elaborare a documentelor de politici raionale.

Asistenţă pentru raioanele Şoldăneşti şi Rezina privind actualizarea strategiilor raionale, componenta MDS.

Procesul de actualizare a strategiilor raionale, planificat pentru anul curent, a fost amînat din două considerente:

– S-a dorit o corelare a SDSE a raioanelor Şoldăneşti şi Rezina cu PRS în domeniul MDS, ultimul aflîndu-se în plină desfăşurare. După ce acest program a fost trecut prin consultarea publică şi va fi aprobat, vor exista condiţiile/datele necesare pentru actualizarea SDSE.

– De către experţii GIZ s-a efectuat, în această perioadă, un studiu de fezabilitate, rezultatele căruia, la fel, vor fi utile pentru actualizarea componentei MDS.

În următoarea perioadă se va acorda consultanţă în vederea relansării activităţii grupurilor locale de actualizare a SDSE.

Elaborarea documentelor de politici a 2 raioane-pilot.

Pe parcursul anului, 3 specialişti SPSP au facilitat procesul de elaborare a strategiilor raionale Anenii Noi şi Nisporeni. S-a acordat consultanţă pentru întreg procesul: constituirea grupurilor specializate de lucru, moderarea şedinţelor, elaborarea proiectelor Strategiilor, consultarea publică.

Strategia de Dezvoltare Durabilă a raionului Nisporeni 2013-2020 a fost aprobată la şedinţa Consiliului Raional din 12 decembrie 2013.

Strategia de Dezvoltare Socio-Economică a raionului Anenii Noi 2014-2020 urmează a fi aprobată la prima şedinţă a Consiliului Raional din anul viitor.

1.2 Promovarea potenţialului de dezvoltare al Regiunii de Dezvoltare Centru.

Forumul Regional de Investiţii şi Inovaţii a fost organizat în conformitate cu Planul de activitate ADR Centru pentru anul 2013, cu scopul de a consolida capacităţile actorilor regionali în atragerea investiţiilor şi promovarea inovaţiilor în Regiunea de Dezvoltare Centru. Obiectivele urmărite de Forum au fost următoarele: promovarea programelor şi proiectelor investiţionale şi inovaţionale din sectorul public orientate spre dezvoltarea echilibrată şi durabilă a Regiunii de Dezvoltare Centru; asigurarea unui mediu de comunicare formală şi informală pentru stabilirea parteneriatelor la nivel intermunicipal, regional şi transfrontalier; crearea unei platforme de schimb

de bune practici privind dezvoltarea urbană policentrică, cooperarea intermunicipală şi diversificarea economiei rurale.

Evenimentul a reunit 170 de participanţi: reprezentanţii ai Administraţiei Publice Centrale, Administraţiei Publice Locale, parteneri de dezvoltare, instituţii de dezvoltare regională, ONG-uri, mass-media locală şi naţională. Printre partenerii externi la eveniment au fost prezenţi: Agenţia pentru Dezvoltare Regională Nord-Est România; Agenţia de Dezvoltare Regională Senec-Pezinok, Slovacia; Asociaţia Euroregiunea Siret-Prut-Nistru; reprezentanţi ai autorităţilor publice locale din Polonia şi Estonia; Agenţia de Cooperare Internaţională a Germaniei (GIZ); Agenţia Statelor Unite pentru Dezvoltare Internaţională (USAID); Programul Naţiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD).

În cadrul acestui eveniment au fost organizate 2 sesiuni plenare şi 2 panele de discuţii privind dezvoltarea urbană echilibrată şi cooperarea intermunicipală (politici, programe şi practici de succes) şi diversificarea economiei rurale (oportunităţi investiţionale, programe şi practici de succes). În cea de-a doua zi a Forumului Regional de Investiţii şi Inovaţii au fost organizate vizite de studiu la proiecte investiţionale din RDC.

În baza prezentărilor şi discuţiilor din cadrul sesiunilor plenare şi a celor pe domenii specifice au fost formulate şi unele recomandări:

- Actualizarea, corelarea politicilor sectoriale naţionale în funcţie de nivelul de dezvoltare a teritoriilor, pentru a realiza obiectivele strategice de dezvoltare la nivel naţional;
- Asigurarea unei coordonări interministeriale eficiente în elaborarea şi implementarea strategiilor sectoriale, programelor şi proiectelor investiţionale regionale;
- Descentralizarea, fiind un proces continuu, progresiv, trebuie să evolueze concomitent cu extinderea capacităţilor administrative ale unităţilor administrativ-teritoriale;
- Aprobarea şi integrarea politici de dezvoltare urbană echilibrată în politicile naţionale sectoriale;
- Actualizarea cadrului regulator în domeniul planificării urbane integrate la standardele şi bunele practici ale Uniunii Europene;
- Dezvoltarea infrastructurii turistice în punctele cu flux mare de turişti. Asigurarea cu servicii publice de calitate: apeduct, sanitaţie, managementul deşeurilor;
- Promovarea şi dezvoltarea parteneriatelor la elaborarea proiectelor şi finanţarea lor din mai multe surse financiare la nivel naţional şi internaţional;
- Elaborarea proiectelor de dezvoltare regională în baza cooperării intercomunitare cu distribuirea/stabilirea responsabilităţilor şi beneficiilor pentru fiecare partener etc.

Realizarea obiectivelor şi recomandărilor formulate în cadrul forumului vor contribui la consolidarea cooperării şi elaborarea de programe şi proiecte care vor asigura dezvoltarea echilibrată, durabilă şi competitivă a Regiunii de Dezvoltare Centru.

Proiectul „Consolidarea capacităţilor autorităţilor publice locale în Republica Moldova în prestarea serviciilor publice", finanţat din fondurile programului „Regiunea în Tranziţie".

Proiectul a fost implementat de către Asociaţia Euroregiunea BUG, Polonia în comun cu ADR Centru. Scopul proiectului a fost dezvoltarea capacităţilor autorităţilor APL în domeniul serviciilor publice locale. Pe durata celor 4 luni (iunie-septembrie 2013) au fost realizate mai multe activităţi:

- 1 masă rotundă destinată autorităţilor APL din Republica Moldova, 17 iulie 2013;
- 1 vizită a delegaţiei poloneze la MDRC, 18 iulie 2013;
- Vizite la primăria Teleneşti şi la proiectul MDS din or. Teleneşti;
- Vizită de studiu în Voievodatul Lublin, Polonia în perioada 08-13 septembrie 2013, unde 14 persoane, reprezentanţi ai autorităţilor APL, MDRC şi ADR Centru, au fost instruite în domeniul serviciilor publice locale. În cadrul vizitei au fost organizate 9 şedinţe cu APL şi ONG din Voievodatul Lublin, precum şi 5 vizite la întreprinderile regionale (MDS, AAC, EE, la întreprinderi industriale).

Programul de granturi mici al Ambasadei Poloniei la Chişinău.

De comun acord, a fost lansat concursul de granturi mici, la care puteau aplica autorităţile publice locale şi ONG-urile din RDC. Concursul a avut loc în perioada 07 august-26 noiembrie 2013, timp în care ADR Centru a asigurat suportul tehnic prin:

- publicarea anunţului;
- expedierea scrisorilor de informare către APL din RDC;
- oferirea de consultanţă beneficiarilor;
- organizarea unei şedinţe de evaluare preliminară;
- elaborarea listei cu propunerile de proiecte venite la ADR Centru (s-au colectat 68 de CPP-uri) cu descrierea succintă a acestora.
- elaborarea unui proces verbal cu lista proiectelor înaintate Ambasadei Republicii Polone la Chişinău (11+6 proiecte) pentru evaluarea finală.

Vizita de studiu a delegaţiilor Ministerului Afacerilor Regionale şi a Camerei de Comerţ din Estonia în Republica Moldova. Vizita de studiu, organizată în perioada 8 septembrie-05 octombrie 2013, a avut ca scop stabilirea relaţiilor de colaborare în domeniul economic între Camera de Comerţ din Estonia cu mediul de afaceri şi reprezentanţii instituţiilor de dezvoltare regională şi locală. La fel, Ministrul estonian

pentru afaceri regionale Siim Kiisler a efectuat o vizită la ADR Centru, unde a împărtăşit experianţa ţării sale în domeniul dezvoltării regionale, dar şi s-a familiarizat cu practicile Republicii Moldova în domeniul implementării proiectelor investiţionale.

Forumul România-Republica Moldova „Cooperare în Dezvoltarea Regională"

În perioada 24-27 noiembrie 2013, 2 specialişti ai ADR Centru şi 3 reprezentanţi ai CRD Centru au participat la Forumul „Cooperare în Dezvoltarea Regională", Timişoara, România. Obiectivul forumului a fost crearea unui mediu de comunicare formală şi informală pentru stabilirea parteneriatelor şi iniţierea unei platforme de schimb de bune practici privind dezvoltarea regională.

Evenimentul a întrunit reprezentanţi ai APC, APL şi instituţii de dezvoltare regională din România şi Republica Moldova, ai mediului de afaceri din Regiunea de Dezvoltare Vest, România, reprezentanţi ai Biroului Regional pentru Cooperare Transfrontalieră Timişoara, precum şi ai universităţilor din regiune.

Vizita de studiu a delegaţiei din Republica Kîrgîză în RDC.

În perioada 05-07 noiembrie 2013 a avut loc vizita delegaţiei din Republica Kîrgîză cu genericul „Modele durabile de dezvoltare socio-economică a regiunilor şi comunităţilor locale: experienţa Republicii Moldova"**.** Obiectivul vizitei a constat în transferul de bune practici al instituţiilor de dezvoltare regională şi APL din Republica Moldova. La ADR Centru oaspeţilor le-a fost prezentată activitatea agenţiei (modul de organizare şi funcţionare, domeniile majore de activitate). A doua zi, 6 noiembrie, au fost realizate vizite la proiecte investiţionale în RDC (Teleneşti, Orhei).

Forumul Regional „Competitivitate prin parteneriate"

Forumul**,** organizat de CR Ungheni în parteneriat cu ADR Centru pe 29 noiembrie 2013, a avut ca obiective majore: promovarea şi susţinerea competitivităţii economice prin impulsionarea dezvoltării parteneriatelor regionale puternice; prezentarea practicilor de succes şi facilitarea dialogului între toţi actorii implicaţi în crearea unui mediu competitiv şi atractiv, cu o creştere economică durabilă şi cuprinzătoare. La forum au participat 4 reprezentanţi ai ADR Centru. Şeful Secţiei planificare strategică şi programare a avut o prezentare cu tema „Potenţialul de dezvoltare şi avantajele RDC". La Forum au fost invitaţi reprezentanţi ai administraţiei publice centrale, regionale şi locale, ai ambasadelor, sectorului asociativ, mediului de afaceri din România, Belarus, Ucraina, Estonia şi Germania.

Elaborarea Profilurilor investiţionale a RDC

ADR Centru, în parteneriat cu Proiectul Asistenţă Tehnică pentru Suportul Bugetar Sectorial – Stimularea Economică în Zonele Rurale (ESRA), finanţat de Comisia Europeană, a iniţiat în ultimul trimestru din 2013, procesul de elaborare a profilurilor investiţionale a RDC pentru

domeniul public. Acest exerciţiu a avut drept scop stimularea economică a raionelor din RDC prin promovarea companiilor publice şi a proiectelor de parteneriat public-privat, inclusiv şi a afacerilor recent lansate. Suplimentar, este ataşat un chestionar care urmează să fie completat şi în baza căruia se va realiza Profilul Investiţional. Ulterior, Profilurile date vor fi promovate prin intermediul Organizatiei de promovare a exporturilor din R. Moldova (MIEPO), ambasadelor Moldovei în străinătate, Ministerului Economiei, Ministerului Dezvoltării Regionale şi Construcţiilor, misiunilor economice ş.a.

Forumul Investițional „Investește în Hîncești – Investește în viitor!" a avut loc pe 31 octombrie 2013 în cadrul Consiliului Raional Hîncești. Obiectivul forumului a fost prezentarea către investitori a proiectelor legate de economia, sfera socială şi infrastructura raionului, care au fost elaborate în corelaţie cu cele mai acute necesităti pe termen lung şi mediu. Evenimentul a găzduit reprezentanţi ai misiunilor diplomatice din Republica Moldova, ai organizaţiilor internaţionale, ai fondurilor de susţinere, agenţilor economici, autorităţilor centrale, regionale şi locale.

1.3 Susţinerea administrativă a CRD Centru.

Agenţia de Dezvoltare Centru, conform atribuţiilor sale, asigură secretariatul CRD Centru în implementarea politicii de dezvoltare regională, prin acordarea suportului informaţional, metodologic şi consultativ.

Pe parcursul anului 2013 au fost organizate patru şedinţe ordinare a CRD Centru:

1) În **Şedinţa ordinară din 01 martie 2013**, la care au participat 31 de membri ai CRD Centru, au fost adoptate 4 decizii:

- *S-a luat act de Nota informativă cu privire la activitatea CRD Centru în perioada 2011-2012;*
- *S-a luat act de Raportul de activitate al ADR Centru pentru anul 2012;*
- *S-a luat act de Nota informativă privind proiectele finanţate din FNDR în anul 2013;*
- *S-a luat act de Nota informativă ce ţine de organizarea Forumului Regional de Investiţii şi Inovaţii (Costeşti, 23-24 mai 2013).*

2) În **Şedinţa ordinară din 12 iulie 2013**, la care au participat 30 de membri ai CRD Centru, au fost adoptate 3 decizii:

- *S-a aprobat raportul de activitate al ADR Centru pentru perioada ianuarie-iunie 2013;*
- *S-a aprobat conceptul Programului de consolidare a capacităţilor CRD Centru (2013-2014);*
- *S-a luat act de informaţia privind proiectul Strategiei Naţionale de Dezvoltare Regională pentru anii 2013-2015.*

3) În **Şedinţa ordinară din 25 octombrie 2013**, la care au participat 34 de membri ai CRD Centru, au fost adoptate 4 decizii:

- *S-a luat act de Nota informativă privind progresul implementării proiectelor investiţionale în Regiunea de Dezvoltare Centru;*
- *S-a luat act de Principiile şi criteriile de repartizare a mijloacelor financiare din Fondul Naţional de Dezvoltare Regională pentru anul 2014, aprobate prin Decizia Consiliul Naţional de Coordonare a Dezvoltării Regionale nr. 10/13 din 10 octombrie 2013;*

- *S-a luat act de informaţia privind procesul de planificare sectorială regională în domeniile: managementul deşeurilor solide, aprovizionarea cu apă şi canalizare şi eficienţa energetică a clădirilor publice;*
- *S-a luat act de informaţia privind „Ghidul practic de elaborare a Strategiilor raionale de dezvoltare socio-economică”.*

4) În **Şedinţa ordinară din 24 decembrie 2013**, la care au participat 30 de membri ai CRD, au fost adoptate 4 decizii:

- *S-a aprobat raportul privind realizarea planului de activitate al ADR Centru şi implementarea proiectelor de dezvoltare regională în anul 2013;*
- *S-a aprobat planul de activitate al ADR Centru pentru anul 2014 cu modificările ulterioare;*
- *S-a aprobat devizul de cheltuieli pentru organizarea şi funcţionarea ADR Centru pentru anul 2014;*
- *S-a luat act de informaţia despre decizia CNCDR nr. 13/13 din 20.12.2013 cu privire la repartizarea mijloacelor financiare ale Fondului Naţional pentru Dezvoltare Regională pe anul 2014.*

De asemenea, la finele anului 2013, a fost efectuată o analiză instituţională a CRD Centru pentru perioada septembrie 2011-decembrie 2013.

Rezultate:

Obiectivul specific 1.1

- Desfășurate 12 ateliere a GTL în cele 3 sectoare: MDS, AAC şi EE;
- Elaborate și consultate cu publicul 2 PRS în domeniile MDS şi EE a clădirilor publice;
- Participare la elaborarea a 2 documente de politici sectoriale: Strategia de Dezvoltare a Agriculturii Ecologice și Strategia de dezvoltare a turismului „Turism 2020”;
- Acordată asistență tehnică la elaborarea a 2 documente de politici raionale: Strategia de Dezvoltare Socio-Economică a raionului Anenii Noi (2014-2020) şi Strategia de Dezvoltare Durabilă a raionului Nisporeni (2013-2020).

Obiectivul specific 1.2

- Organizat forumul regional de investiţii şi inovaţii în Regiunea de Dezvoltare Centru;
- Implementat Proiectul „Schimbul de experienţă în domeniul cooperării intermunicipale”, de comun cu Euroregiunea Bug, Polonia;
- Colectate 68 de note conceptuale în cadrul concursului de granturi mici al Ambasadei Poloniei la Chişinău;
- Participare în calitate de partener la 4 forumuri regionale și internaționale.

Obiectivul specific 1.3

- Asigurat suportul informaţional, metodologic şi consultativ pentru organizarea şi desfăşurarea a patru şedinţe ordinare CRD Centru;
- Realizată analiza instituţională a CRD Centru pentru perioada septembrie 2011-decembrie 2013.

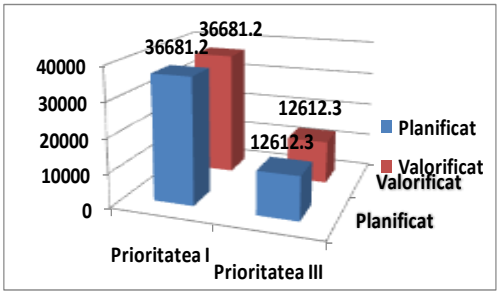
OBIECTIVUL 2:
MANAGEMENTUL PROIECTELOR REGIONALE

Obiective specifice:

2.1 Planificarea şi implementarea proiectelor de dezvoltare regională în anul 2013

2.2 Monitorizarea şi evaluarea proiectelor de dezvoltare regională

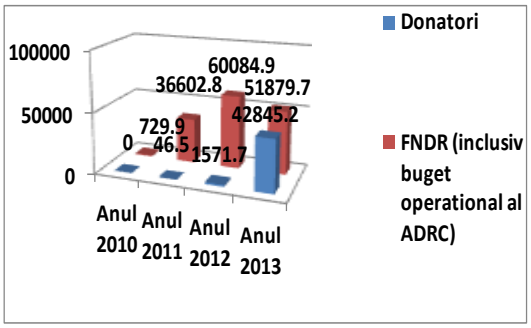
Planul Operaţional Regional pentru anii 2013-2015 conţine 8 programe şi 50 de proiecte investiţionale. Valoarea totală a proiectelor incluse în POR este de circa 1,5 mlrd. MDL, inclusiv circa 1,25 mlrd MDL solicitate de la FNDR şi 500 mii MDL contribuţia partenerilor de proiect. Conform programelor de dezvoltare, majoritatea proiectelor vizează reabilitarea şi modernizarea infrastructurii oraşelor şi satelor în domeniile aprovizionare cu apă şi canalizare, drumuri şi managementul deşeurilor solide, precum şi proiecte în domeniul turismului şi dezvoltării economice.

Dinamica proiectelor implementate în 2013 pe priorităţi din FNDR (mii lei)

2.1 Planificarea şi implementarea proiectelor de dezvoltare regională în anul 2013.

Pe parcursul anului 2013 au fost implementate 10 proiecte, inclusiv 5 proiecte noi şi 5 proiecte începute în anul 2012. Din totalul de 10 proiecte, 8 proiecte au fost finanţate din FNDR şi 2 proiecte – de GIZ. Valoarea totală a acestora constituie circa 182 mln. lei, din care 139 019,6 mln. lei solicitate din FNDR. În anul 2013, din FNDR au fost alocate mijloace financiare în valoare de 49 293,5 mii lei, din care au fost valorificaţi 49 335,7 mii lei. Au fost elaborate 5 NID la proiectele lansate în 2013. S-au actualizat bugetele şi planurile de activitate la 10 proiecte, totodată s-au organizat 5 şedinţe cu aplicanţii, în urma cărora s-au elaborat şi încheiat 5 acorduri de parteneriat.

Dinamica valorificării surselor financiare în perioada 2010-2013 din FNDR şi din resursele donatorilor (mii lei)

I. Proiecte finanţate din FNDR

***Proiectul*: „12000 cetăţeni aprovizionaţi cu apă potabilă în 12 localităţi”.**

Aplicant: Primăria com. Manoileşti, r-ul Ungheni.

Obiectiv general al proiectului: Îmbunătăţirea calităţii vieţii în Regiunea Centru prin dezvoltarea infrastructurii de aprovizionare cu apă potabilă.
Localizare: r-ul Ungheni, com.: Mănoileşti, Unţeşti, Alexeevca, Cetireni, Floriţoaia Veche. Localităţi în cadrul comunelor: com. Mănoileşti – Nicolaeuca Nouă, Vulpeşti, Mănoileşti, Rezina; s. Unţeşti; com. Alexeevca – Lidovca, Săghieni, Alexeevca; s. Cetireni; com. Floriţoaia Veche – Floriţoaia Nouă, Grozasca, Floriţoaia Veche.
Durată de implementare a proiectului: 36 luni.
Suma totală a proiectului: 28 022,00 mii lei, inclusiv:
Suma precizată din FNDR a proiectului conform deciziei CNCDR nr.12/13 din 20.12.2013 – 16 429,13 mii lei;
Suma valorificată din FNDR în perioada 2012-2013: 16 956,03 mii lei.
Rezultate obţinute:
- Proiect tehnic elaborat şi verificat;
- Tehnica de calcul achiziţionată şi transmisă în teritoriu aplicantului şi beneficiarilor;
- Panouri informative achiziţionate şi transmise;
- Serviciu de gestionare a sistemului de apeduct extins;
- Lucrările de construire în cadrul Etapei I al proiectului executate;
- Servicii de supraveghere de autor în cadrul Etapei I al proiectului achitate;
- Servicii de supraveghere tehnică în cadrul Etapei I al proiectului achitate;
- Lucrările de construire în cadrul Etapei II al proiectului contractate;
- Servicii de supraveghere de autor în cadrul Etapei II al proiectului contractate;
- Servicii de supraveghere tehnică în cadrul Etapei II al proiectului contractate.

***Proiectul:* „Dezvoltarea infrastructurii de transport pentru valorificarea potenţialului turistic a Regiunii de Dezvoltare Centru”.**

Aplicant: CR Nisporeni.
Obiectiv general al proiectului: Dezvoltarea infrastructurii de transport pentru valorificarea potenţialului turistic a Regiunii de Dezvoltare Centru.
Localizare: r-ul Nisporeni, localităţile Nisporeni, Vărzăreşti, Şendreni.
Durată de implementare a proiectului: 24 luni.
Suma totală a proiectului: 28 699,15 mii lei.
Suma aprobată din FNDR conform deciziei CNCDR nr. 12/13 din 20.12.2013: 6 000,61 mii lei.
Suma valorificată din FNDR: 6 000,61 mii lei.
Rezultate obţinute:
- 1,55 km de drum construit pe str. Alexandru cel Bun din or. Nisporeni;
- 5 panouri informative amplasate în teritoriul respectiv.

***Proiectul:* „Acces asigurat la viaţă publică”.**

Aplicant: Primăria com. Pîrliţa, r-nul Ungheni.
Obiectiv general al proiectului: Îmbunătăţirea calităţii vieţii populaţiei prin renovarea porţiunii de drum de importanţă regională DN R17.
*Localizare***:** r-ul Ungheni, com. Pîrliţa.
Durată de implementare a proiectului: 24 luni.
Suma totală a proiectului: 8 392,10 mii lei, inclusiv:
Suma precizată din FNDR a proiectului conform deciziei CNCDR nr. 12/13 din 20.12.2013: 1 704,63 mii lei;
Suma valorificată din FNDR în anul 2013: 1 704,63 mii lei.
Rezultate obţinute:

- Panouri informative achiziţionate şi transmise în teritoriu aplicantului şi beneficiarilor;
- Lucrări de construcţie pentru anul 2013 îndeplinite în volumul deplin;
- Serviciile de supraveghere tehnică contractate.

***Proiectul:* „Reabilitarea şi modernizarea drumului regional L452 (G-452), or. Străşeni – s. Scoreni (r-ul Străşeni) – s. Malcoci (r-ul Ialoveni)".**

Aplicant: Primăria s. Scoreni, r-ul Străşeni.
Obiectiv general al proiectului: Reconstrucţia şi renovarea drumului local L452, pe porţiunea s. Scoreni, r-ul Străşeni şi s. Malcoci, r-ul Ialoveni cu lungimea de 6 200 m.

Localizare: raioanele Străşeni şi Ialoveni, s. Scoreni şi s. Malcoci.
Durată de implementare a proiectului: 19 luni.
Suma totală a proiectului: 27 388,42 mii lei.
Suma aprobată din FNDR conform deciziei CNCDR nr. 12/13 din 20.12.2013-12 546,77 mii lei.
Suma valorificată din FNDR: 12 546,77 mii lei.
Rezultate obţinute:
- 5 panouri informative amplasate în teritoriul respectiv.
- porţiune de drum parţial construită.

***Proiectul:* „Construcţia complexului turistic sportiv"**

Aplicant: Primăria Vălcineţ, r-ul Călăraşi.
Obiectiv general al proiectului: Dezvoltarea turismului sportiv prin organizarea competiţiilor sportive, atragerea turiştilor şi tineretului în activităţi sportive de nivel regional, naţional şi internaţional.
Localizare: r-ul Călăraşi, s. Vălcineţ.
Durată de implementare a proiectului: 24 luni.
Suma precizată a proiectului: 4 125, 51 mii lei.
Suma aprobată din FNDR conform deciziei CNCDR nr. 12/13 din 20.12.2013 – 1 903,71 mii lei.
Contribuţia APL de nivel I şi II – 725,51 mii lei.
Suma valorificată din FNDR: 1 903,71 mii lei.
Produsele obţinute în urma implementării proiectului:
- Acord de parteneriat incheiat;
- Acord Adiţional încheiat;
- 7 panouri informative elaborate şi repartizate în teritoriu;

Rezultate obţinute:
- Complex turistic sportiv parţial construit;
- 4500 persoane informate.

***Proiectul:* „Deschiderea traseului turistic (Vama Veche Lăpuşna) prin restaurarea obiectelor de patrimoniu istoric, Conacul „Manuc-Bey" din or. Hînceşti, Locaţia geto-dacică din s. Stolniceni.**
Aplicant: CR Hînceşti.
Obiectiv general al proiectului: Îmbunătăţirea situaţiei economice şi sociale prin creşterea contribuţiei sectorului de turism la economia regională.
Localizare: r-ul Hînceşti, în ansamblu – circa 120 mii de locuitori**.**
Durată implementării proiectului: 24 luni.

Costul proiectului precizat: 23 500 000,00 lei**.**
Suma aprobată din FNDR conform deciziei CNCDR nr. 12/13 din 20.12.2013 – 530,84 mii lei.
Suma valorificată din FNDR: 530 800,00 lei.
Rezultate obţinute:

- Lucrările de restaurare şi reconstrucţie s-au început la data 18.11.2013.

***Proiectul:* „Salubrizarea localităţilor din raioanele Nisporeni, Străşeni şi Călăraşi pentru un mediu curat şi sănătos".**

Aplicant: Primăria or. Nisporeni.
Obiectiv general al proiectului: Ameliorarea calităţii resurselor naturale şi ameliorarea condiţiilor de trai ale locuitorilor din 12 localităţi ale raionul Nisporeni, Străşeni şi Călăraşi.

Localizare: r-ul Nisporeni – satele: Cioreşti, Vulcăneşti, Selişte, Păruceni, Ciuteşti, Valea Nîrnovei şi Vînători; r-ul Străşeni – satele: Micleuşeni, Huzun şi Dolna; Călăraşi – satele: Pîrjolteni şi Horodişte.
Durată implementării proiectului: 24 luni.
Costul proiectului precizat: 12 441,4 mii lei.
Suma aprobată din FNDR conform deciziei CNCDR nr. 12/13 din 20.12.2013 – 8 554,92 mii lei.
Suma valorificată din FNDR: 12 441,4 mii lei.
La moment proiectul este finalizat.
Rezultate obţinute:

- 12 panouri informative elaborate;
- 1 proiect tehnic elaborat;
- 82 platforme de colectare DMS construite şi dotate cu 30 containere euro, 15 lăzi de plastic şi 201 containere de metal cu rotile;
- Serviciu de salubrizare extins şi dotat cu tehnica de calcul, autospecială şi mobilier;
- 2 gunoişti neautorizate lichidate;
- 1 poligon pentru deşeurile solide finalizat;
- Raportul final al proiectului elaborat.

***Proiectul:* „Un mediu salubru pentru o dezvoltare regională durabilă".**

Aplicant: Primăria or. Hînceşti.
Obiectiv general al proiectului: Dezvoltarea iniţiativelor regionale în vederea îmbunătăţirii factorilor de mediu în regiunea Hînceşti prin reducerea impactului negativ al deşeurilor menagere solide.

*Localizare***:** r-ul Hînceşti – com. Bozieni, Mereşeni şi s. Logăneşti.
Durată de implementare a proiectului: 24 luni.
Suma precizată a proiectului: 10 607,37 mii lei.
Suma aprobată din FNDR conform deciziei CNCDR nr.12/13 din 20.12.2013 – 1 622,87 mii lei.
Contribuţia APL – 65,0 mii lei.
Suma valorificată din FNDR: 10 542,37 mii lei.
Rezultate obţinute:

- Sistem regional de colectare a deşeurilor din or. Hînceşti şi zonele adiacente: Bozieni, Mereşeni şi Logăneşti funcţional şi eficient;
- 26 800 persoane au acces la serviciile de salubrizare;

- Raportul final al proiectului elaborat.

II.Proiecte finanţate de GIZ:

***Proiectul:* „Îmbunătăţirea sistemului integrat de management al deşeurilor solide în raioanele Şoldăneşti, Rezina şi Floreşti”.**

Aplicant: Primăria or. Şoldăneşti în parteneriat cu Primăria or. Floreşti.
Obiectiv general al proiectului: Reducerea nivelului de poluare a mediului prin extinderea managementului integrat de colectare, stocare şi reciclare a deşeurilor din raioanele Şoldăneşti, Rezina şi Floreşti.
*Localizare:*r-ul Şoldăneşti, localităţile: or. Şoldăneşti, s. Parcani, s. Glingeni, s. Mihuleni, s. Şestaci, s. Şipca, s. Olişcani, s. Alcedar, s. Poiana, s. Vadul Raşcov, s. Climăuţii de Jos, s. Salcia, s. Cuşmirca, s. Cobîlea, s. Chipeşca, s. Fuzăuca, s. Sămăşcani, s. Răspopeni, s. Găuzeni; r-ul Rezina: s. Lipceni, s. Mateuţi, s. Pecişte şi s. Meseni; r-ul Floreşti, localităţile: or. Floreşti, or. Mărculeşti, Lunga, s. Mărculeşti, s. Rădulenii Vechi, or. Ghindeşti, s. Ghindeşti, s. Gura-Camencii, s. Băhrineşti, s. Prajila, s. Roşietici, s. Varvareuca. În total un număr de 35 localităţi din cele trei raioane cu un număr de 77,143 locuitori.

Durată implementării proiectului: 24 luni.
Costul proiectului precizat: 70 mil. lei.
Rezultate obţinute:
- 474 platforme construite;
- utilaj şi tehnică procurată;
- reparaţia oficiului Serviciului Salubrizare Şoldăneşti efectuată.

Proiectul: „Creşterea eficienţei energetice a spitalului regional Orhei”.

Aplicant: CR Orhei.
Obiectiv general al proiectului: Creşterea eficienţei energetice a spitalului raional din oraşul Orhei.
Localizare: or. Orhei.
Durata estimativă: 24 luni.
Costuri estimative: 6 312,0 mii lei.
Produsele obţinute în urma implementării proiectului:
- 1 257,52 m² ferestre schimbate;
- 3 871,25 m² de pereţi exteriori izolaţi;
- Sistem de alimentare cu apă şi canalizare renovat;
- Sistem inteligent de monitorizare a energiei procurat şi instalat;
- 3 puncte termice procurate şi instalate.

Rezultate obţinute:
- Toate lucrările, procurările şi instalările din cadrul proiectului au fost executate şi transmise la aplicant.

2.2 Monitorizarea şi evaluarea proiectelor de dezvoltare regională.

Conform planului de implementare a proiectelor în 2013, s-au realizat vizite săptămînale de monitorizare la fiecare proiect, pentru a vedea cum decurge procesul de execuţie a lucrărilor de construcţie şi montaj şi a identifica soluţii de depăşire a eventualelor probleme. În urma vizitelor au

fost întocmite procese verbale de lucru şi s-au elaborat procese verbale de execuţie a lucrărilor. Eficienţa implementării proiectelor investiţionale o putem deduce dintr-o serie de rapoarte: privind realizarea activităţilor conform planului de implementare a proiectului individual (raport săptămînal), privind valorificarea bugetului proiectului individual (raport lunar), privind situaţia proiectelor în implementare din RDC (raport trimestrial) şi raport privind valorificarea mijloacelor financiare. Au fost elaborate şi prezentate 2 rapoarte de evaluare finală a proiectelor finanţate din FNDR.

Rezultate:

Obiectiv specific 2.1

– Asigurată implementarea a 10 proiecte de dezvoltare regională;
– 2 proiecte finalizate.

Obiectiv specific 2.2

– Semnate 5 acorduri de parteneriat;
– Realizate circa 300 de vizite de monitorizare la proiecte;
– Elaborate și transmise la MDRC 4 rapoarte cu privire la situația proiectelor în implementare din RDC și monitorizarea valorificării mijloacelor financiare;
– Elaborate 2 rapoarte de evaluare finală a proiectelor finanțate din FNDR.

OBIECTIVUL 3:
DEZVOLTAREA CAPACITĂŢILOR ACTORILOR REGIONALI

Obiective specifice:

3.1 Consolidarea capacităţilor actorilor regionali în planificarea dezvoltării la nivel local şi regional şi implementarea proiectelor

3.2 Dezvoltarea profesională continuă în domeniul dezvoltării regionale

3.3 Schimb de experienţă internaţională

Dezvoltarea capacităţilor actorilor regionali s-a realizat printr-o diversitate de evenimente, seminare de instruire, ateliere de lucru, realizate de către ADR Centru în comun cu colaboratorii MDRC, consultanţii GIZ, APL şi ONG-uri naţionale. Principalii beneficiari au fost reprezentanţii autorităţilor publice locale de nivelul I şi II, agenţii economici şi ONG-urile din regiune.

3.1 Consolidarea capacităţilor actorilor regionali în planificarea dezvoltării la nivel local şi regional şi implementarea proiectelor.

Forumul Regional de Investiţii şi Inovaţii „Cooperare pentru dezvoltare", Costeşti, 23-24 mai 2013. Consolidarea capacităţilor în cadrul Forumului Regional de Investiţii şi Inovare s-a realizat la cele 2 ateliere de lucru, unde au fost prezentate şi discutate subiecte ce ţin de dezvoltarea urbană echilibrată şi cooperarea intermunicipală (politici, programe şi practici de succes), precum şi subiecte ce ţin de diversificarea economiei rurale (oportunităţi investiţionale, programe şi practici de succes). Participanţii au avut ocazia să studieze şi să facă schimb de experienţă cu specialişti din domeniile abordate atît din Republica Moldova, cît şi din străinătate.

Proiectul Twinning „Consolidarea capacităţilor în domeniul dezvoltării regionale în Republica Moldova”. Pe parcursul perioadei de raportare, au fost realizate un şir de activităţi în Regiunea de Dezvoltare Centru, unde au fost puse în discuţie subiecte cu privire la planificarea teritorială şi urbanism la nivel naţional, regional şi local. RDC beneficiază de îmbunătăţirea a 2 concepte de proiecte dintre care G*rup de producători şi Casă de ambalare pentru servicii moderne de marketing la export,* care se regăseşte în DUP 2013-2015 şi *Datorită irigaţiei, o agricultură mai eficientă şi sigură* fiind un concept nou de proiect. Aceste proiecte-pilot, menite să servească drept studii de caz pentru perfecţionarea proiectării, elaborării, implementării prin cofinanţare a proiectelor de dezvoltare regională.

Seminarul regional privind planificarea spaţială s-a desfăşurat pe data de 19 martie 2013, la Orhei. Obiectivele seminarului au fost: prezentarea planificării spaţiale în Republica Moldova aşa cum a fost analizată în cadrul Proiectului Twinning; împărtăşirea cu participanţii a provocărilor ce ţin de planificarea spaţială la nivel de ţară, regiune, raion, municipiu şi comună; prezentarea condiţiilor unei planificări spaţiale reuşite în Republica Moldova; prezentarea şi împărtăşirea ideii necesităţii complementarităţii şi coerenţei abordărilor de la nivelul naţional la cel municipal.

Seminarul regional „Politica Regională a Uniunii Europene şi impactul ei asupra Dezvoltării Regionale din Republica Moldova” s-a desfăşurat pe data de 19 septembrie 2013, la Costeşti, Ialoveni. Evenimentul a fost destinat autorităţilor administraţiei publice locale din regiune şi membrilor CRD Centru. Experţi din UE a proiectului de Twinning au făcut prezentări privind procesul de extindere a Uniunii Europene (1991-2013), Politica de Vecinătate, parteneriatul oriental al UE, Strategia privind Politica Regională UE în perspectiva 2020, relaţiile dintre UE şi Moldova în procesul de integrare în comunitatea europeană.

Seminarul de instruire „Structuri, Politici şi Programe UE – cerinţe şi relevanţa pentru Republica Moldova” organizat cu suportul Agenţiei de Cooperare Internaţională a Germaniei în perioada 18-19 iulie 2013 pentru reprezentanţii Ministerului Dezvoltării Regionale şi Construcţiilor, Consiliilor pentru Dezvoltare Regională, Agenţiilor de Dezvoltare Regionale, Academiei de Administrare Publică etc., a avut scopul de a informa grupul ţintă privind instrumentele şi programele Uniunii Europene: Asociaţia – Extinderea – Parteneriatul; situaţia actuală în domeniul programelor de cooperare transfrontalieră în Republica Moldova; procesul de programare pentru perioada 2014-2020; programele CBC pentru Republica Moldova ş.a.

În perioada 30 septembrie-2 octombrie 2013 în RDC au fost organizate şi 3 ***Ateliere de lucru*** de o zi, cu aceeaşi tematică, în contextul iniţierii procesului consultativ pentru elaborarea noilor Programe de Cooperare Transfrontalieră 2014-2020. La atelierele desfăşurate la Chişinău, Orhei şi Ungheni, au participat 52 de persoane (APL, ONG, cei interesaţi de implementarea proiectelor cu finanțare externă). În cadrul lucrului în grupuri pe raioane, participanții au identificat domeniile prioritare de finanțare și posibilele idei de proiecte investiționale. În RDC, conform opiniei participanților, principalele 3 obiective tematice pentru noua generație a programelor transfrontaliere și transnaționale ar fi: Dezvoltarea afacerilor și ÎMM-urilor; Protecția mediului, adaptarea la schimbările climatice și prevenirea/gestionarea cataclismelor; Îmbunătățirea accesibilității regiunilor, dezvoltarea sistemelor și rețelelor de transport și comunicații.

Programul de dezvoltare a capacităţilor CRD Centru. Conceptul programului de consolidare a capacităţilor CRD Centru (2013-2014) a fost aprobat prin decizia CRD Centru nr. 02-02 din 12 iulie 2013 şi are drept scop sporirea implicării membrilor acestui for în planificarea şi implementarea procesului de dezvoltare regională. Printre obiectivele specifice, atingerea cărora este preconizată pînă la finele programului de instruire, se numără: identificarea unor idei de îmbunătăţire a activităţii CRD şi a mecanismului de conlucrare cu ADR; consolidarea CRD ca echipă; implicarea CRD în elaborarea documentelor de politici la nivel de regiune, în monitorizarea şi evaluarea acestora, inclusiv în elaborarea planurilor anuale ale ADR.

Programul este structurat în *patru etape*:

1) *Analiza situaţiei curente* prevede organizarea a 3 ateliere regionale – cîte 1 pentru fiecare CRD;
2) *Identificarea măsurilor de îmbunătăţire* prevede organizarea a 4 ateliere la nivel naţional – cîte 1 pentru fiecare categorie de membri CRD: APL I, APL II, ONG, sectorul privat;
3) *Pregătirea deciziilor CRD* prevede organizarea 3 ateliere regionale – cîte 1 pentru fiecare CRD;
4) *Evaluarea şi asigurarea continuităţii* prevede organizarea a 3 ateliere regionale – cîte 1 pentru fiecare CRD.

Primul atelier de lucru a avut loc pe 24-25 octombrie 2013, cu participarea a 23 de membri CRD Centru (din 52) şi a inclus şi şedinţa CRD în cea de-a doua zi. În cadrul acestui atelier de lucru au fost diseminate practicile europene de activitate a CRD (Germania, România); a fost realizată analiza SWOT a activităţii CRD Centru şi elaborate propuneri pentru eficientizarea activităţii acestuia; a fost efectuată şi analiza activităţii Grupurilor de lucru în planificarea sectorială regională, ca instrument de sprijin a CRD Centru. Următoarele ateliere de lucru se vor desfăşura în conformitate cu Planul de activitate al ADR Centru pentru anul 2014.

Seminarul de instruire „Comunicare internă şi externă pentru angajaţii MDRC şi ADR” a fost organizat pe 13-14 septembrie 2013 cu suportul financiar al Agenţiei de Cooperare Internaţională a Germaniei, prin intermediul proiectului „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova”. Cursul de instruire a debutat cu formularea misiunii şi viziunii instituţionale de către fiecare angajat, pentru a accentua astfel că toate activităţile, dispoziţiile şi hotărârile la care se lucrează tind spre un scop şi spre o direcţie comună de dezvoltare.

Sesiunea de instruire privind „Apelul de propuneri de proiecte, modelul funcţional din Polonia”, organizată pe 20 noiembrie 2013, în cadrul proiectului „*Consolidarea capacităţii instituţionale a administraţiei publice în Moldova în domeniul pregătirii documentelor strategice şi a proiectelor de infrastructură – continuare*” faza II-a, co-finanţat în cadrul programului de cooperare poloneză pentru dezvoltare „Polish Aid” din cadrul Ministerului Afacerilor Externe a Poloniei. Scopul evenimentului a fost dezvoltarea capacităţilor privind pregătirea proiectelor de dezvoltare în contextul cerinţelor sistemului de selecţie şi evaluare. Seminarul a fost destinat reprezentanţilor MDRC şi celor trei Agenţii de Dezvoltare Regională. Din partea ADR Centru au participat 6 persoane.

Seminarul „Soluţii tehnologice şi de proiectare în domeniul aprovizionării cu apă şi canalizare” a fost organizat pe 17 decembrie 2013, de către ADR Centru în parteneriat cu compania Construct & Distribuţie SRL şi a fost destinat proiectanţilor, inginerilor, beneficiarilor proiectelor de AAC implementate în RDC (finanţate din FNDR), antreprenorilor, funcţionarilor publici responsabili de domeniu, operatorilor de servicii AAC. Necesitatea seminarului a fost dictată de calitatea proastă a proiectelor tehnice în domeniu, utilizarea de soluţii depăşite şi nejustificate atît economic cît şi durabil. În cadrul seminarului specialiştii de la companiile EuroEM (România) şi Energoresurs Invest (Ucraina) au vorbit participanţilor despre cele mai noi tendinţe mondiale privind reţelele de canalizare, soluţii tehnice şi economice pentru depozitarea apei potabile, precum şi în tratarea apelor reziduale şi menajere şi deversarea lor în circuitul acvatic (staţii de epurare biologice, separatoare de grăsimi şi hidrocarburi). Participanţii la seminar s-au arătat a fi foarte interesaţi de acest domeniu, deoarece AAC este una dintre necesităţile primordiale ale cetăţenilor.

3.2 Dezvoltarea profesională continuă în domeniul dezvoltării regionale.

Programul de formare continuă „Planificare şi programare strategică integrată la nivel local şi regional” a fost organizat de către Academia de Administrare Publică de pe lîngă Preşedintele Republicii Moldova în colaborare cu Agenţia de Cooperare Internaţională a Germaniei. Acesta este constituit din două module de bază şi s-a desfăşurat în două sesiuni: I sesiune, „Planificarea strategică integrată” a avut loc în perioada 25 februarie-1 martie 2013; II sesiune, „Managementul şi elaborarea programelor/proiectelor” – în perioada 8-12 aprilie curent. La acest program de formare continuă din partea ADR Centru au participat doi specialişti, facilitînd şi participarea reprezentanţilor autorităţilor administraţiei publice locale din regiune. Specialiştii Agenţiei şi-au perfecţionat abilităţile de implementare a proceselor de planificare şi programare strategică integrată, precum şi competenţele de elaborare, management şi evaluare a proiectelor (formularea scopului, obiectivelor, rezultatelor, indicatorilor de performanţă etc.)

Programul de formare continuă „Dezvoltarea regională” a fost organizat de către Academia de Administrare Publică de pe lîngă Preşedintele Republicii Moldova în colaborare cu Agenţia de Cooperare Internaţională a Germaniei. Scopul general al programului constă în consolidarea capacităţilor în domeniul dezvoltării regionale, prin acumularea cunoştinţelor noi, schimb de experienţă şi practici de succes, analiza situaţiei locale, ţinînd cont de instrumentele şi priorităţile procesului de dezvoltare regională. Acest program s-a desfăşurat în trei sesiuni:

- I sesiune, „*Metode şi tehnici participative de instruire a adulţilor*” – formare de formatori, a avut loc în perioada 08-10 octombrie 2013 şi a avut drept scop de a pregăti un grup de formatori pentru conducerea eficientă a sesiunilor de instruire privind *dezvoltarea regională*. Această sesiune a fost destinată reprezentanţilor Academiei de Administrare Publică, Ministerului Dezvoltării Regionale şi Construcţiilor, Agenţiilor de Dezvoltare Regionale, Agenţiei de Cooperare Internaţională a Germaniei, iar din partea ADR Centru au participat doi specialişti.
- a II-a sesiune, „*Dezvoltare regională*” – formare de formatori, s-a desfăşurat în perioada 21-25 octombrie 2013 cu scopul de a spori competenţele participanţilor la curs necesare în predarea cursului de instruire „*Dezvoltarea regională*”. La această sesiune din partea Agenţiei a fost implicat în calitate de formator (expert), precum şi în calitate de participant un specialist, care pe parcursul instruirii a aprofundat şi a actualizat cunoştinţele atît în domeniul dezvoltării regionale,

cît şi în domeniul dezvoltării profesionale continue a personalului din autorităţile administraţiei publice.

- a III-a sesiune, „*Dezvoltarea regională*” s-a desfăşurat în perioada 18-22 noiembrie 2013 şi a fost destinată reprezentanţilor autorităţilor administraţiei publice locale de nivelul I şi II din Republica Moldova, care participînd la acest curs au dezvoltat competenţe-cheie ce ţin de implementarea durabila a politicilor regionale la nivel de comunitate. La aceasta sesiune, din partea ADR Centru, în calitate de formator a fost implicat un specialist.

Materialele de instruire a programului au fost elaborate de un grup de experţi constituit din reprezentanţi ai MDRC, AAP, ADR Centru, GIZ/GOPA.

Programul de formare „Guvernanţa regională rurală – de la concept la practică” a fost organizat în cadrul programului „Integrarea europeană a Europei de Sud-Est”, susţinut de Ministerul Federal pentru Cooperarea Economică şi Dezvoltare a Germaniei şi implementat de către GIZ. Programul vizează dezvoltarea capacităţilor experţilor şi a factorilor de decizie ce intervin în dezvoltarea zonelor rurale din ţările Europei de Sud-Est. În calitate de participanţi au fost experţi şi factori de decizie din Albania, Bosnia şi Herţegovina, Croaţia, Kosovo, Muntenegru, Macedonia, Serbia şi Republica Moldova. Obiectivele seminarului au fost: familiarizarea cu conceptul de guvernanţă şi relevanţa sa pentru Guvernanţa Regională Rurală (GRR); valorificarea reţelelor de suport şi intervenţii regionale pentru a stabili mecanisme de guvernanţă regională alternative, inclusiv pentru zonele rurale marginale; prezentarea unor practici de GRR din Germania şi realizarea schimbului de experienţă între ţările participante; formularea temei pentru sesiunea practică.

Seminarul „Subsistem de management al documentelor”. La data de 6 iunie 2013 în cadrul ADR Centru s-a desfăşurat un seminar de instruire privind implementarea programului SIADR – Sistemul Informaţional pentru ADR-uri, organizat de proiectul Team Net, la care au participat toţi colaboratorii Agenţiei. Scopul programului este elaborarea unui Sistem Informaţional pentru ADR-uri în vederea realizării obiectivelor de digitalizare a administraţiei publice, precum şi renunţarea la hîrtie şi economisirea timpului. Sprijinul financiar pentru conectarea ADR Centru la sistemul informaţional unic este oferit prin intermediului proiectului „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova”, gestionat de Agenţia de Cooperare Internaţională a Germaniei (GIZ).

Pe parcursul anului 2013, cu suportul Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), s-au organizat 2 ateliere de lucru ***Aplicarea M&E bazată pe rezultate în proiectele investiționale din Republica Moldova.*** Aceste activități au avut drept obiective: stabilirea unei viziuni comune asupra conceptului de M&E bazată pe rezultate – în baza experienței avansate europene și a proiectelor care deja se implementează cu finanțare GIZ – și crearea premiselor pentru conceperea și aplicarea, din 2014, a unui nou instrument de evaluare a proiectelor investiționale din RDC.

Programul de instruire privind statistica regională, organizat cu suportul proiectului „Îmbunătăţirea disponibilităţii şi credibilităţii statisticii regionale pentru factorii de decizie din Republica Moldova” și finanţat de Guvernul României, face parte din Programul Comun al ONU „Consolidarea sistemului statistic naţional”. Acest program este implementat de către Biroul Naţional de Statistică, în parteneriat cu Cancelaria de Stat, Ministerul Economiei, Ministerul Dezvoltării Regionale şi Construcţiilor. Scopul programului constă în consolidarea capacitaţilor personalului Agenţiei în utilizarea statisticii regionale pentru planificarea, monitorizarea şi evaluarea bazată pe dovezi/date. Seminarele s-au desfăşurat în perioadele 05-06 septembrie şi 05-06 decembrie 2013 şi au avut la bază atît teoria statisticii, cît şi activităţi practice, cum ar fi: ghidare cu

privire la erorile de utilizare a datelor statistice; exerciţii practice de aplicare a datelor (tabelelor cu date) concrete pe regiuni/raioane/ localităţi din Republica Moldova; activităţii în grupuri mici de citire/interpretare/tălmăcire a datelor regionale, inclusiv pentru a identifica necesităţi şi oportunităţi de dezvoltare a regiunilor. Instruirile au fost axate pe teme ce ţin de disponibilitatea datelor, acces şi surse de date, concepte statistice, definiţii, indicatori, metode de analiză, situaţia în regiune/raion în baza datelor disponibile/indicatorilor etc.

3.3 Schimb de experienţă internaţională.

Vizita de studiu în Italia şi Spania, 20-30 ianuarie 2013: „Getting in touch with the European Commission´s regional policy: can Moldova benefit from the European experiences?"

În perioada 20-30 ianuarie 2013, un grup de specialişti ai MDRC şi Agenţiilor de Dezvoltare Regională Nord, Centru şi Sud au învăţat din experienţa Italiei şi Spaniei în realizarea politicii de dezvoltare regională. Pe parcursul acestei perioade au fost vizitate mai multe organizaţii din 4 regiuni din Italia şi Spania. Vizita de studiu a fost organizată către META Group (Italia) în parteneriat cu EURADA, cu suportul financiar al Comisiei Europene. Partener local a fost Ministerul Dezvoltării Regionale şi Construcţiilor.

Participarea la Forumul Economic Transfrontalier, Iaşi, 17-19 iunie 2013. Forumul Economic Transfrontalier a reprezentat o manifestare concretă a misiunii asumate de către reprezentanţii Consiliului Judeţean Iaşi şi ai Euroregiunii Siret-Prut-Nistru de a impulsiona dezvoltarea relaţiilor transfrontaliere la graniţa de Est a Uniunii Europene. Prezentările de companii, de idei de colaborare şi ale proiectelor economice ale administraţiilor publice regionale din România, Republica Moldova şi Ucraina, precum şi întîlnirile business-to-business au făcut obiectul Forumului care s-a desfăşurat pe o perioadă de trei zile.

Obiectivele Forumului au fost:

- Dezvoltarea relaţiilor transfrontaliere la graniţa de est a Uniunii Europene, mai exact între România, Republica Moldova şi Ucraina;
- Crearea legături puternice între părţile implicate care să genereze o amplificare a schimburilor comerciale şi economice, parteneriate în domeniul cercetării aplicate şi a inovaţiei universitare.

Vizita de studiu în voievodatul Lublin, Polonia, „Împărtăşirea experienţei municipalităţilor poloneze către reprezentanţii ADR şi APL din Republica Moldova în domeniul serviciilor publice locale" a avut loc în perioada 09-13 septembrie 2013, în cadrul ultimei etape a proiectului „*Consolidarea capacităţilor autorităţilor publice locale în Republica Moldova în prestarea serviciilor publice*". Proiectul a fost finanţat din fondurile programului „Regiunea în Tranziţie" – RITA, Polonia. Aplicantul şi implementatorul proiectului a fost Asociaţia Euroregiunea BUG, Polonia, în parteneriat cu Agenţia de Dezvoltare Regională Centru, Republica Moldova. Obiectivul general al vizitei a fost dezvoltarea sistemului de prestare a serviciilor şi utilităţilor publice din Republica Moldova prin schimbul de experienţă polonez în furnizarea de soluţii eficiente pentru serviciile sociale fundamentale şi a utilităţilor publice.

În rezultatul vizitei a fost asigurat schimbul de experienţă privind planificarea serviciilor publice locale; au fost identificate şi analizate cele mai bune practici în domeniul implementării proiectelor de infrastructură, de eficienţă energetică, precum şi a celor sociale; s-a intensificat cooperarea în domeniul dezvoltării regionale şi locale între instituţii similare din Polonia şi Republica Moldova.

Această vizită de studiu a contribuit la creşterea abilităţii profesionale a specialiştilor şi aleşilor locali faţă de abordarea problematicii complexe a dezvoltării regionale şi rurale, în special în domeniul planificării serviciilor publice locale. În cadrul vizitei de studiu a fost analizat mecanismul de planificare şi prestare a serviciilor publice locale, precum şi au fost preluate cele mai bune practici în acest domeniul.

Vizita de studiu în domeniul dezvoltării regionale şi locale în Republica Kîrgîză. În perioada 26-30 noiembrie 2013, un angajat al ADR Centru a participat în cadrul unei vizite de studiu în Republica Kîrgîză. Scopul vizitei a fost transferul de bune practici şi experienţă în domeniul dezvoltării regionale şi locale. În cadrul vizitei au fost organizate întîlniri la primăriile Kara-oi şi Ciolpon-Ata, regiunea Issyk-Kul unde au fost discutate aspecte şi probleme ale dezvoltarii locale, modalităţi de organizare a serviciilor publice, proiecte de modernizare a infrastructurii, atragerea investiţiilor şi proiectelor de dezvoltare finanţate din diferte surse, inclusiv prin programele de stat. De asemenea, au fost vizitate proiecte implementate de către autorităţile locale cu suportul diferitor donatori. În aceiaşi perioadă, membrii delegaţiei din Moldova au participat la lucrările Conferinței internaţionale cu tema: „Administraţia publică locală şi procesul de dezvoltare socio-economică: experienţa Republicii Moldova, Serbiei şi a Republicii Kîrgîze".

Vizita de schimb de experienţă ADR Centru, Republica Moldova - ADR Centru, România. În perioada 30 noiembrie - 03 decembrie 2013, o delegaţie din 4 persoane a ADR Centru a participat la o vizită de schimb de experienţă la Agenţia pentru Dezvoltare Regională Centru, cu sediul la Alba Iulia, România. Au fost abordate următoarele domenii: Planificare Regională Strategică, Managementul programelor şi proiectelor operaţionale şi Comunicarea şi relaţii cu publicul. De asemenea, au fost identificate noi direcţii de colaborare între agenţii pentru anul 2014.

<u>Rezultate:</u>

Obiectivul specific 3.1

- îmbunătățite 2 proiecte-pilot de dezvoltare regională din perspectiva cerințelor de implementare europene;
- Realizat Programul de consolidare a capacităților CRD Centru (I etapă);

Obiectivul specific 3.2

- Participare a colaboratorilor ADR Centru la două programe de formare continuă „Planificare şi programare strategică integrată la nivel local şi regional" şi „Dezvoltare Regională", precum şi facilitarea participării reprezentanţilor autorităţilor administraţiei publice locale din regiune.

Obiectivul specific 3.3

- 5 vizite de studiu la instituții similare din străinătate organizate;
- Realizat schimbul de experienţă privind practicile şi politicile de dezvoltare economică transfrontalieră şi identificarea celor mai bune practici în domeniul cooperării transfrontaliere dintre România, Ucraina şi Republica Moldova.

OBIECTIVUL 4:

COMUNICAREA ŞI TRANSPARENŢA IMPLEMENTĂRII PROIECTELOR ŞI ACTIVITĂŢILOR PRIORITARE DE DEZVOLTARE REGIONALĂ

Obiective specifice:

4.1 Asigurarea vizibilităţii şi transparenţei activităţilor ADR Centru

4.2 Promovarea ADR Centru şi a Regiunii de Dezvoltare Centru

Informarea publicului ţintă cu privire la procesul de dezvoltare regională şi la activităţile desfăşurate pe acest segment a constituit o prioritate pentru anul 2013. Astfel încît, pe tot parcursul anului, au fost furnizate informaţiile de interes public în timp util. Activităţile de comunicare şi informare din cadrul ADR Centru au fost reflectate atît prin instrumentele de comunicare ale Agenţiei, cît şi de către sursele mass-media. Majoritatea activităţilor de comunicare desfăşurate în anul 2013 s-au realizat în baza planului de comunicare, care a pornit de la premiza că principalele canale de comunicare cu actorii dezvoltării regionale sînt: comunicarea electronică, respectiv pagina web a agenţiei, comunicarea directă prin întruniri şi vizite la proiecte, sesiuni de informare şi materialele informative. În scopul asigurării unei comunicări eficiente, agenţia urmăreşte dezvoltarea permanentă a instrumentelor de comunicare cu diferite categorii de public interesat de procesul de dezvoltare regională.

4.1 Asigurarea vizibilităţii şi transparenţei activităţilor ADR Centru.

a) Pagina web: www.adrcentru.md

Pagina web, canalul cel mai complex și mai intens actualizat, direcționează potențialii actori de dezvoltare regională către canalele de comunicare relevante. Pagina web www.adrcentru.md a fost actualizată periodic sau zilnic, în dependenţă de evenimentele cu impact petrecute în Regiunea de Dezvoltare Centru şi care vizează un grup ţintă mult mai larg.

În decursul anului 2013 au fost făcute un şir de modificări care să sporească atractivitatea şi utilitatea paginii:

- A fost modernizată interfața site-ului;
- Au fost schimbate pozele de fundal;
- A fost modificată parțial structura meniului principal și secundar;
- A fost adăugată rubrica Calendarul Regiunii. La acest capitol am venit cu solicitarea către consiliile raionale din RDC pentru a ne furniza informații cu privire la evenimentele importante care se vor desfășura în regiune. Prin această activitate se urmărește informarea publicului și promovarea evenimentelor de interes comun.
- A fost creată rubrica Harta interactivă a Proiectelor care va fi actualizată permanent și va oferi posibilitatea vizitatorilor site-ului nostru să acceseze cele mai actuale noutăți cu privire la implementarea proiectelor din RDC. Aici a fost creat un sitem de sortare a proiectelor după prioritățile și măsurile prevăzută în Strategia de Dezvoltare Regională Centru, dar și după gradul de implementare al proiectului. Informaţii relevante despre proiectele regionale implementate, precum şi despre vizitele la proiecte, sînt plasate la rubrica noutăți, dar cu referință și la Harta Proiectelor.

Toate aceste modificări, dar și faptul că domeniul dezvoltare regională devine din ce în ce mai cunoscut în rîndurile publicului larg au dus la creșterea semnificativă a numărului de accesări a paginii electronice a ADR Centru pînă la 70410.

b) comunicatul de presă

Principala formă de expunere privind desfăşurarea unor evenimente în RDC şi de către ADR Centru a rămas comunicatul de presă. Astfel, după necesitate, pentru fiecare eveniment au fost elaborate materiale destinate grupului ţintă – invitaţie/notă informativă şi comunicatul care sumează ideile expuse în cadrul evenimentului.

De la începutul anului 2013 au fost elaborate 98 de comunicate de presă, note informative care au servit drept primă sursă de informare pentru mass-media naţionale şi regionale. Acestea au fost plasate şi pe pagina oficială a ADR Centru www.adrcentru.md şi pe site-ul www.comunicate.md. Toate materialele informative, după importanţă şi impact, au fost plasate şi distribuite şi pe reţelele de socializare şi informare în masă: www.civic.md, www.scribd.com, www.slideshare.com, www.youtube.com, www.facebook.com.

De asemenea, aceste materiale au fost expediate unui număr de peste 400 de beneficiari – reprezentanţi ai mass-media naţionale, regionale şi locale, Autorităţi Publice Locale, instituţii ale societăţii civile, membri CRD Centru, parteneri şi colaboratori. Multe din materialele elaborate au fost preluate de sursele media din ţară. Astfel, numărăm în prezent peste 94 de apariţii în presă dintre care:

- Reportaje TV – 8;
- Reportaje radio – 23,
- Presa scrisă – 21;
- Presa on-line – 42

Printre mijloacele media care s-au arătat interesaţi de activitatea ADR Centru sînt: Publika TV, FM, Radio Moldova, TVM, Vocea Basarabiei, radio Europa Liberă, Ziarul Timpul, ECOnomist www.unimedia.md, www.ialovenionline.md, www.stirilocale.md, www.moldova-suverana.md, www.noi.md, www.jurnal.md, www.timpul.md, www.radioorhei.info.md, Radio Orhei, Radio Regional Hînceşti, AiciTV, Canal regional, Impuls TV, Ora Locală, Cuvîntul, Expresul, Curierul, etc.

Principalele subiecte care au fost mediatizate pe parcursul anului 2013 au fost reprezentate de:

- Vizite de lucru și monitorizare, precum și activități realizate în cadrul proiectelor în implementare;
- Obiective construite în cadrul proiectelor și date în exploatare;
- Vizite de studiu ale colaboratorilor ADR Centru;
- Ateliere de lucru în domeniul planificării regionale și ateliere în cadrul Proiectului Twining;
- Ședințele CRD Centru;
- Activitatea ADR Centru – ședințe și vizite de lucru etc.

4.2 Promovarea Regiunii de Dezvoltare Centru.

Promovarea instituției și regiunii Centru s-a realizat în mare parte prin distribuirea materialelor promoționale, participarea la diverse evenimente și organizarea vizitelor pentru jurnaliști la proiectele implementate în RDC de către ADR Centru. Astfel, de la începutul anului au fost tipărite materiale promoționale precum ar fi:

- Broșură „Strategia de Dezvoltare Regională Centru.Versiunea actualizată” – 400 ex.(RO – 250 ex., EN – 150 ex.);

- Broșură „Proiecte investiționale în Regiunea de Dezvoltare Centru”, 300 ex. Broșura conține informații și fotografii despre proiectele în implementare și finaliate din Regiunea Centru, precum și informații despre proiectele incluse în DUP;
- Broșură „Regiunea de Dezvoltare Centru”, 450 ex.;
- Broșura „Profil investițional pentru Regiunea de Dezvoltare Centru”, elaborat de ESRA, 400 ex.
- Broșura informativă despre ADR Centru, 150 ex.;
- Broșura „Iubește-ți rîul!”, care a fost distribuită în cadrul Primului Festival ecologic desfășurat în Regiunea de Dezvoltare Centru, la Temeleuți, Călărași. Festivalul a fost organizat cu suportul Agenției de Dezvoltare Regională Centru, după ce la data de 25 iulie 2013, a fost semnat un accord de parteneriat între ADR Centru și Asociația Obștească „Centrul Național de Mediu”;

- Pungi promoționale cu logo, pixuri, mape;
- Banere „Proiectele în implementare în Regiunea Centru” etc.;

Promovarea Regiunii de Dezvoltare Centru s-a manifestat și prin organizarea de catre MDRC în parteneriat cu GIZ a unui seminar cu genericul „Dezvoltarea regională de la politici ambițioase la impact social și subiect de știre”. La acest seminar au participat circa 20 de reprezentanți ai instituțiilor de presă din țară, cărora le-au fost organizate vizite la un șir de proiecte implemntate în RDC. Jurnaliștii au împărtășit această experiență publicând mai multe materiale despre proiectele vizitate și despre dezvoltarea regională în general.

O altă activitate de amploare care a fost desfășurată în vederea promovării regiunilor de dezvoltare și a informării publicului larg a fost colaborarea cu Asociația presei independente (API). Acest eveniment a fost posibil datorită unui Acord de parteneriat semnat între MDRC și API în toamna anului 2013, în vederea promovării dezvoltării regionale în presa autohtonă. În acest sens, la data de 20 noiembrie 2013, un grup de jurnaliști și bloggeri au efectuat o vizită de documentare la un șir de proiecte investiționale din Regiunea Centru. Reprezentanții mass-media au vizitat 4 proiecte implementate de ADR Centru și au diseminat informații de interes public în mai multe surse mass-media locale și naționale. Activitățile s-au desfășurat în cadrul proiectul „Eforturi integrate pentru promovarea dezvoltării regionale în agenda mass-media” finanţat de Agenţia de Cooperare Internaţională a Germaniei (GIZ).

Rezultate:

Obiectivul specific 4.1

- Modernizată interfața site-ului;
- Elaborate 98 de comunicate de presă și note informative;
- Creată rubrica Calendarul regiunii pentru evenimente regionale;
- Elaborate și publicate 41 de articole în presa locală și națională.

Obiectivul specific 4.2

- Elaborate și expediate 12 numere ale buletinului informativ;
- Elaborate și distribuite 2 buletine trimestriale (tipărite);
- Creată harta digitală a proiectelor;
- Elaborate 6 broșuri de promovare a regiunii, proiectelor investiționale, evenimentelor.

OBIECTIVUL 5:
COOPERAREA CU PARTENERII DE DEZVOLTARE

Obiective specifice:

5.1 Cooperarea cu parteneri de dezvoltare (GIZ, ESRA, CIAL)

5.2 Dezvoltarea relaţiilor de colaborare cu instituţii de dezvoltare regională din UE

5.3 *Cooperarea cu Societatea Civilă şi Instituţii Academice din Republica Moldova*

5.1 Cooperarea cu parteneri de dezvoltare (GIZ, ESRA, CIAL).

1) Cooperarea cu Agenţia de Cooperare Internaţională a Germaniei (GIZ) în domeniul implementării proiectelor de asistenţă tehnică şi investiţionale în cadrul proiectului „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova"

Actualmente, Agenţia de Cooperare Internaţională a Germaniei (GIZ) este principalul partener al ADR Centru.

GIZ implementează proiecte de dezvoltare regională din numele Ministerului Federal de Cooperare Economică şi Dezvoltare şi alte Ministere Federale, precum şi pentru alte instituţii şi organizaţii internaţionale. Toate activităţile iniţiate în acest sens, sînt orientate spre îmbunătăţirea durabilă a condiţiilor de trai a locuitorilor din RDC prin modernizarea serviciilor publice locale.

În conformitate cu planul comun de activitate ADR Centru – GIZ pentru anul 2013 au fost realizate activităţi în următoarele domenii de intervenţie:

A. Implementarea proiectelor investiţionale

În prezent sînt în derulare două proiecte-pilot în domeniul managementului deşeurilor solide şi eficienţa energetică:

- „Extinderea sistemului integrat de management a deşeurilor solide al oraşului Şoldăneşti în 7 localităţi din raioanele Şoldăneşti şi Rezina, amplasate în bazinul rîului Ciorna"
- „Creşterea eficienţei energetice a spitalului regional Orhei."

B. Planificarea regională sectorială integrată

Pe parcursul anului 2013 ADR Centru în parteneriat cu GIZ, în cadrul proiectului „Modernizarea serviciilor publice locale", domeniul de intervenţie 2, au elaborat două programe regionale sectoriale Managementul Deşeurilor Solide şi Eficienţa Energetică a clădirilor publice.

2) Cooperarea cu Proiectul UE: „Asistenţă Tehnică pentru Suportul Bugetar Sectorial – Stimularea Economică în Zonele Rurale" (ESRA)

În scopul realizării priorităţii II din Strategia de Dezvoltare Regională Centru – *Susţinerea Dezvoltării Sectorului Privat*, precum şi a promovării Regiunii de Dezvoltare Centru, ADR Centru de comun cu Proiectul UE ESRA au elaborat în primul semestru 2013 un ghid al Profilurilor investiţionale. Ghidul cuprinde informaţii generale despre RDC precum şi date despre perspectivele economice şi conexiuni. Miezul acestui ghid reprezintă cele 15 profiluri ale agenţilor economici mari din regiune. Respectivul ghid a fost promovat în cadrul Forumului regional de investiţii şi inovaţii *„Cooperare pentru dezvoltare" din* 23-24 mai 2013.

Contribuţia proiectului ESRA a constat în colectarea informaţiei de la agenţii economici mari din RDC precum şi tipărirea ghidului. ADR Centru a facilitat procesul de informare, diseminarea chestionarelor, precum şi colectarea datelor către/de la autorităţile publice locale. La fel, ADR Centru a elaborat partea introductivă a ghidului.

Pe data de 17 octombrie 2013, proiectul ESRA a organizat seminarul „*Cele mai bune practici în domeniul dezvoltării regionale*", unde au participat angajaţi ai ADR Centru. Scopul evenimentului a fost de a familiariza instituţiile de dezvoltare regională cu istoriile de succes din Ucraina şi Germania.

3) Cooperarea cu Centrul de Informare pentru Autorităţile Locale (CIAL)

În urma lansării Centrului de Informare pentru Autorităţile Locale în sediul ADR Centru, au fost realizate cîteva activităţi comune (ADRC-CIAL) în anul 2013, cum ar fi:

- Elaborarea broşurei destinate autorităţilor publice şi societăţii civile, cu titlul „*Cum să scriem un proiect de succes?*" care va ajuta autorităţile locale să-şi dezvolte capacităţile APL în managementul proiectelor, precum şi să cunoască unele recomandări privind elaborarea şi implementarea cu succes a unui proiect;
- În calitatea sa de partener, CIAL a făcut posibilă prezenţa a doi reprezentanţi ai APL din Polonia (Artur SOBOŃ/Świdnik şi Grzegorz POTACZAŁA/Grodzisko Dolne) în cadrul Forumului Regional de Investiţii şi Inovaţii din 23-24 mai 2013, organizat de către ADR Centru. Reprezentanţii din Polonia au împărtăşit experianţa celor mai de succes proiecte implementate în oraşele din Sud-Estul Poloniei: Świdnik şi Grodzisko Dolne;
- Organizarea în comun (ADR Centru-CIAL) al atelierului de instruire „*Dezvoltarea capacităţilor APL în scrierea proiectelor cu finanţare externă*" ce s-a desfăşurat în incinta Consiliul Raional Ialoveni, la data de 26 aprilie 2013. Evenimentul, ce a găzduit peste 65 de reprezentanţi ai APL atît din RDC cît şi din alte regiuni, a dat startul unei serii de ateliere de instruire pentru APL din toata Moldova privitor la modalităţile de căutare a oportunităţilor de finanţare ale donatorilor externi, ce activităţi trebuie întreprinse înainte de a accesa un grant, cum se elaborează cererea de finanţare a unui proiect de success, precum şi cum se utilizează platforma e-learning (platforma electronică de instruire).
- Organizarea în comun (ADR Centru-CIAL) a atelierului de instruire „*Gestionarea proiectelor cu finanţare externă*" pe data de 19 septembrie 2013, în sala de şedinţe a Consiliului raional Ialoveni.

5.2 Dezvoltarea relaţiilor de colaborare cu instituţii de dezvoltare regională din UE.

1) Cooperarea cu Agenţia pentru Dezvoltare Regională Nord-Est, România.

La 21 ianuarie 2013, Agenţia de Dezvoltare Regională Centru, Republica Moldova şi Agenţia pentru Dezvoltare Regională Nord-Est, România au semnat un Acord de Colaborare, în vederea cooperării reciproc avantajoase în domeniul dezvoltării regionale. Obiectul Acordului îl constituie colaborarea părţilor întru dezvoltarea social-economică echilibrată în raport cu alte regiuni ale ţării; consolidarea oportunităţilor financiare, instituţionale şi umane pentru dezvoltarea regională; consolidarea ambelor structuri instituţionale prin dezvoltarea capacităţilor şi schimb de experienţă şi facilitarea parteneriatelor între reprezentanţii autorităţilor şi instituţiilor publice, care activează în ariile geografice ale părţilor.

Prima activitate comună între ADR Centru şi ADR Nord-Est, a fost colaborarea în vederea organizării Forumului Regional de Investiţii şi Inovaţii din 23-24 mai 2013. ADR Nord-Est a fost unul dintre partenerii Forumului şi au avut două prezentări în cadrul sesiunilor plenare ale evenimentului. De asemenea, ADR Nord-Est a elaborat şi expediat o ofertă de instruire pentru angajaţii ADR Centru – Programul „Şcoala de Dezvoltare Regională şi management European" din cadrul Centrului Regonal de Studii Nord-Est.

2) Cooperarea cu Agenţia pentru Dezvoltare Regională Centru, România.

Avînd ca bază relaţiile de colaborare stabilite în luna decembrie 2012 cu ADR Centru din România, prin semnarea unui acord de parteneriat, s-a organizat, în perioada 30 noiembrie-03 decembrie 2013, o vizită de schimb de experienţă la Alba Iulia. ADR Centru din Republica Moldova a convenit cu colegii din România domeniile de interes reciproc pentru acest eveniment, astfel obiectivele vizitei au fost:

- Realizarea schimbului de experienţă în dezvoltarea regională, în următoarele domenii: Planificare Regională Strategică, Managementul programelor şi proiectelor operaţionale, Comunicarea şi relaţia cu publicul.
- Identificarea unor direcţii de colaborare pentru anul 2014.

3) Cooperarea cu Agenţia de Dezvoltare Regională Senec-Pezinok, Slovacia.

În rezultatul semnării Memorandumului de Înţelegere şi Colaborare între ADR Centru din R. Moldova şi ADR Senec-Pezinok, în anul 2012, specialiştii în planificare strategică din ambele instituţii, au elaborat în parteneriat o propunere de proiect „3Es-TreEs: Education, Employment, Equality for Women". Proiectul a fost depus la programul SlovakAid al Ministerului de Externe Slovak, în luna aprilie 2013. În urma evaluării, proiectul nu a fost selectat pentru finanţare.

O altă activitate comună ţine de organizarea în parteneriat a Forumului Regional de Investiţii şi Inovaţii din 23-24 mai 2013. ADR Senec-Pezinok a fost reprezentată la eveniment de către Eva Balazovicova, Project Manager, care a avut o prezentare în domeniul turismului rural.

4) Cooperarea cu Asociaţia Euroregiunea Siret-Prut-Nistru, România

În perioada 23-24 mai 2013, ADR Centru şi Asociaţia Euroregiunea Siret-Prut-Nistru au organizat în parteneriat Forumul Regional de Investiţii şi Inovaţii. Asociaţia Euroregiunea Siret-Prut-Nistru a cofinanţat evenimentul cu 5356 RON, ceea ce constituie circa 1200 Euro.

5) Cooperarea cu Euroregiunea BUG, Polonia

În anul 2013 au fost stabilite relaţii de colaborare cu Euroregiunea Bug din Polonia. ADR Centru, în parteneriat cu Euroregiunea Bug au implementat proiectul „*Consolidarea capacităţilor autorităţilor publice locale în Republica Moldova în prestarea serviciilor publice*". Proiectul a fost finanţat din fondurile programului „Regiunea în Tranziţie" – RITA, Polonia.

De asemenea, în a doua jumătate a anului 2013, au fost elaborate în parteneriat trei propuneri de proiecte la programele „Rita", „Polska pomoc" şi „Solidarity Fund PL".

5.3 Cooperarea cu Societatea Civilă şi Instituţii Academice din Republica Moldova.

1) Cooperarea cu Asociaţia Obştească „Centrul Naţional de Mediu”

Agenţia de Dezvoltare Regională Centru şi Centrul Naţional de Mediu, au organizat pe data de 24 martie 2013 Primul Forum al Tinerilor din Bazinul rîului Bîc, cu sloganul „Iubeşte-ţi rîul!”. Evenimentul a adunat cca 450 de participanţi: elevi şi profesori, specialişti în domeniul mediului, APL-uri din bazin, membri ai Consiliului de Bazin Bîc, ONG-uri de mediu şi reprezentanţi mass-media.

În cadrul evenimentului, a fost elaborată o Rezoluţie a Forumului, care a fost prezentată ulterior Parlamentului Republicii Moldova. Totodată, ADR Centru i-a fost decernată o diplomă pentru parteneriat şi susţinere a iniţiativei „Reabilitarea ecologică a rîului Bîc”.

Un alt eveniment regional a fost organizat pe 27 aprilie 2013. Centrul Naţional de Mediu, susţinut financiar de fundaţia americană UCEF, ONG-ul EcoContact şi partenerii: Agenţia de Dezvoltare Regională Centru, compania de producere a apei iodate aqua unIQa, Consiliile Raionale din bazinul rîului Bîc (Călăraşi, Străşeni, Ialoveni, Aneii Noi), APL-urile şi instituţiile de învăţămînt din bazin au organizat Campania de Salubrizare în bazinul rîului Bîc, cu sloganul „Iubeşte-ţi rîul!”.

În cadrul campaniei au fost mobilizate echipe din majoritatea localităţilor din bazinul rîului Bîc (raioanele Călăraşi, Străşeni, Ialoveni, Anenii Noi şi municipiul Chişinău). Astfel, în oraşele Călăraşi, Străşeni, Ialoveni, Anenii Noi şi în municipiul Chişinău au fost stabilite anumite segmente pe malul rîului sau afluenţii acestuia, care au fost curăţate.

Pe data de 25 iulie 2013, ADR Centru şi Centrul Naţional de Mediu au semnat un Acord de colaborare. Documentul presupune cooperarea dintre cele două părţi în domeniul ecologic, contribuind la o dezvoltare social-economică echilibrată şi durabilă a Regiunii de Dezvoltare Centru.

Un alt eveniment important, organizat în parteneriat cu Centrul Naţional de Mediu, a fost Festivalul rîului Bîc. Evenimentul s-a desfăşurat în satul Temeleuţi, r. Călăraşi pe data de 29 septembrie 2013. Contribuţia ADR Centru a constat în editarea a 850 de brosuri „Rîul Bîc. Trecut şi prezent”.

2) Cooperarea cu Institutul de Geografie şi Ecologie

La data de 14 iunie 2013, directorul ADR Centru, Tudor Meşina şi Petru Cuza, directorul Institutului de Ecologie şi Geografie (IEG) al Academiei de Ştiinţe a Moldovei (AŞM), au semnat, în cadrul unei reuniuni desfăşurate la Chişinău, un Memorandum de Înţelegere privind Colaborarea Bilaterală între instituţiile pe care le reprezintă.

Părţile semnatare şi-au propus drept scop cooperarea mediului academic şi a reprezentanţilor administraţiei publice locale în vederea îmbunătăţirii calităţii vieţii şi a factorilor de mediu în Regiunea de Dezvoltare Centru.

Memoradumul prevede consolidarea capacităţilor instituţionale, co-participarea la elaborarea şi implementarea unor politici publice la nivel regional în domeniul ecologic şi punerea în

practică a cercetărilor fundamentale ce vizează mediul ambiant.

Astfel, vor fi identificate oportunităţi de aplicare a cercetărilor fundamentale din aria de preocupare a Institutului, de comun acord cu Consiliul pentru Dezvoltare Regională Centru şi vor fi efectuate studii relevante privind factorii nocivi asupra mediului, cu impact negativ pentru sănătatea populaţiei din regiune.

La data de 14 august 2013, între ADR Centru şi Institutului de Ecologie şi Geografie al Academiei de Ştiinţe a Moldovei a fost semnat un contract prin care IEG s-a obligat se efectueze analiza calitativă a apei din mai multe puncte în cadrul proiectului „*12000 cetăţeni aprovizionaţi cu apă potabilă în 12 localităţi, r-nul Ungheni*". Pe motiv că lucrările de construcţie nu au fost finalizate în anul 2013, a fost posibilă colectarea probelor de apă doar din două puncte, următoarele probe urmează să fie luate în anul 2014.

În baza Memorandumului ADR Centru-IGE al AŞM, pe parcursul lunii noiembrie şi decembrie 2013 au fost elaborate 9 articole pentru broşura „*Impactul factorilor de mediu asupra dezvoltării durabile în Regiunea de Dezvoltare Centru*". Publicarea broşurii este preconizată pentru luna februarie 2014.

Pe data de 19 noiembrie la ADR Centru a avut loc o şedinţă de lucru, unde au fost lansate mai multe idei de proiecte comune pentru anul 2014.

3) Cooperarea cu Institutul pentru Dezoltare şi Iniţiative Sociale "IDIS Viitorul"

În prima jumătate a anului 2013, ADR Centru a colaborat cu „IDIS Viitorul" în cadrul a cîteva activităţi regionale. Una din ele este Forumul Regional de Investiţii şi Inovaţii, în care „IDIS Viitorul" a contribuit prin moderarea Panelului tematic „Diversificarea economiei rurale", de către expertul Corneliu Ciurea. De asemenea, partenerul a contribuit financiar cu suma de 11 500 lei.

O altă activitatea ţine de Programul Bunelor Practici al „IDIS Viitorul", în cadrul căruia, directorul ADR Centru, Tudor Meşina, a participat în Comisia pentru evaluarea bunelor practici realizate de Autorităţile Administraţiei Publice Locale din Republica Moldova.

Rezultate:

Obiectivul specific 5.1
- Implementate 2 proiecte investiţionale în RDC cu suportul GIZ;
- Elaborate 2 programe sectoriale regionale: MDS şi EECP;
- Elaborat cu suportul ESRA, Ghidul „Profil investiţional al Regiunii de Dezvoltare Centru".

Obiectivul specific 5.2
- Semnat Memorandumul de Înţelegere şi Cooperare cu Agenţia pentru Dezvoltare Regională Nord-Est (România);
- Elaborată o ofertă de instruire pentru angajaţii ADR Centru – Programul „Şcoala de Dezvoltare Regională şi management European" din cadrul Centrului Regonal de Studii Nord-Est;
- Depusă o propunere de proiect „3Es-TreEs: Education, Employment, Equality for Women", la programul SlovakAid al Ministerului de Externe Slovak;
- Elaborate 3 propuneri de proiecte în colaborare cu Euroregiunea Bug (Polonia.)

Obiectivul specific 5.3
- Organizat, în parteneriat cu Centrul Naţional de Mediu, Forumul Tinerilor din Bazinul rîului Bîc şi Festivalul rîului Bîc;

- Desfăşurată Campania de Salubrizare a bazinului rîului Bîc, eveniment organizat în parteneriat cu Centrul Naţional de Mediu şi cele patru consilii raionale din bazin: Călăraşi, Străşeni, Ialoveni, Aneii Noi;
- Semnat Memorandumul de Înţelegere privind Colaborarea Bilaterală cu Institutul de Ecologie şi Geografie al Academiei de Ştiinţe a Moldovei;
- Participare în Comisia pentru evaluarea bunelor practici realizate de Administraţia Publică Locală din Republica Moldova în cadrul Programului Bunelor Practici al „IDIS Viitorul".

CONCLUZII

Toate activităţile realizate de ADR Centru în anul 2013 au contribuit, sub diferite aspecte, la realizarea politicii de dezvoltare regională în RDC. Planificarea sectorială integrată, precum şi implementarea proiectelor regionale rămîn cele două mari domenii de activitate ale ADR Centru.

1. Planificarea sectorială integrată a avut o ascensiune treptată de la faza preparatorie (analiza situaţiei existente în domeniile de referinţă, analiza instituţională şi financiară, feedback-ul din partea APL), la rezultate concrete, cum ar fi proiectele programelor regionale sectoriale MDS şi EECP sau iniţierea procesului de identificare/elaborare a conceptelor de proiecte posibile în domeniul Eficienţa Energetică a Clădirilor Publice (EECP) și continuarea procesului de elaborarea a PRS AAC.

2. Pe parcursul anului s-au aflat în proces de implementare 10 proiecte regionale (8 finanţate din FNDR şi 2 cu susţinerea GIZ) cu o valoare a investiției pentru anul 2013 de 87 286,7 mii lei.

3. Promovarea eficientă a potenţialului de dezvoltare a Regiunii de Dezvoltare Centru s-a realizat în cadrul Forumului Regional de Investiţii şi Inovaţii și alte activități similare, cu efecte benefice pe mai multe dimensiuni ale dezvoltării: vizibilitate sporită, platformă de discuţii a partenerilor de dezvoltare, dezvoltare instituţională etc.

4. În perioada dată, sporirea de capacităţi a colaboratorilor ADR Centru s-a efectuat în cadrul seminarelor la nivel naţional şi internaţional (realizate în strînsă colaborare cu MDRC, GIZ, Proiectul Twinning etc.), beneficiari fiind reprezentanţii APL, ONG-urile, agenţii economici din regiune) în domenii precum dezvoltare regională, planificare spaţială, strategia sectorială integrată, tehnologii informaţionale şi de comunicaţii, colaborarea intermunicipală şi dezvoltarea afacerilor mici şi mijlocii.

5. Cooperarea cu partenerii de dezvoltare interni şi externi a căpătat o nouă calitate. Pe lîngă păstrarea legăturilor de colaborare cu partenerii anteriori, s-a reuşit o lărgire a domeniilor de cooperare a ADR Centru, cum ar fi instituţii media şi instituţii de cercetare. Noii parteneri, prin expertiza şi experienţa deţinută, sporesc posibilităţile noastre de a veni la beneficiari cu iniţiative inedite de dezvoltare.

6. Informarea şi legătura permanentă cu beneficiarii a fost un obiectiv de comunicare al ADR Centru. Perfecţionarea permanentă a paginii web, creşterea numărului de accesări a acesteia, diversificarea modalităţilor de informare a publicului, lărgirea spectrului de parteneri media, precum şi editarea unor broşuri actualizate despre RDC constituie indicatori de progres la capitolul dat.

Anexa 1. **Devizul cheltuielilor de organizare și funcționare a Agenției de Dezvoltare Regională Centru pentru anul 2013**

Denumire articol	Executat 2013			
	Total Costuri	inclusiv din contul:		
		FNDR	GIZ	Altele
TOTAL - Cheltuieli generale	**2,651,109.1**	**2,050,600.00**	**353,688.24**	**239,696.75**
1.Retribuirea muncii	**1,970,006.96**	**1,457,162.70**	**353,688.24**	**152,843.02**
1.1 Retribuirea muncii (salariu de bază)	1,102,628.78	743,315.80	201,479.96	152,843.02
1.2 Spor vechime muncă (suma lei)	141,283.46	114,899.21	26,384.25	
1.3 Spor pentru intensitate (suma lei)	197,434.15	161,589.47	35,844.68	
1.4 Contribuţii de asigurări sociale de stat obligatorii 23%	373,913.15	311,850.25	60,914.90	
1.5 Prime asig. oblig. de asist. med. achitate de patroni 3,5 %	50,293.47	40,900.32	9,218.15	
1.6 Ajutor material	104,453.95	84,607.65	19,846.30	
2.Deplasări in interes de serviciu	**42,000.00**	**41,188.90**	**0.00**	**0.00**
2.1 Deplasările în interiorul ţării				
2.2 Deplasările peste hotare	42,000.00	41,188.90		
Italia, Spania	14,289.00	14,289.00		
Polonia	11,866.00	11,866.00		
Romania	15,845.00	15,033.90		
3.Cheltuieli administrative	**384,524.60**	**373,670.87**	**0.00**	**10,853.73**
3.1 Arenda oficiului	**0.00**			
3.2 Cheltuieli de intretinerea sediului	**76,051.39**	**76,051.39**	**0.00**	**0.00**
3.2.1 Energia electrica	25,009.70	25,009.70		
3.2.2 Energia termica	20,889.36	20,889.36		
3.2.3 Apa si canalizare	1,830.44	1,830.44		
3.2.4 Salubrizare	1,700.79	1,700.79		
3.2.5 Deservire tehnica	1,820.40	1,820.40		
3.2.6 Materiale de uz gospodaresc	3,520.96	3,520.96		

3.2.7 Deservirea culerului cu apa potabila	6,950.00	6,950.00		
3.2.8 Procurarea veselei	1,000.00	1,000.00		
3.2.9 Completarea trusei medicale	0.00			
3.2.10 Perete termopan	13,329.74	13,329.74		
3.3 Consumabile de birou	**40,530.00**	**33,732.30**	0.00	6,797.70
3.3.1 Birotica	33,528.26	26,952.30		6,575.96
3.3.2 Abonare ziare	7,001.74	6,780.00		221.74
3.4 Servicii de comunicare	**42,237.76**	**42,237.76**	0.00	0.00
3.4.1 Telefonie mobila	0.00			
3.4.2 Telefonie fixa	32,181.56	32,181.56		
3.4.3 Servicii internet	7,776.00	7,776.00		
3.4.4 Servicii postale, mentinere domen 480	2,280.20	2,280.20		
3.5 Intretinerea mijloacelor de transport	**182,607.64**	**182,607.64**	0.00	0.00
3.5.1 Petrol	124,969.20	124,969.20		
3.5.2 Servicii deservirea tehnica a automobilului (schimbare ulei, etc)	21,702.00	21,702.00		
3.5.3 Anvelope	7960	7960		
3.5.4 Spălătorie auto	900	900		
3.5.5 Impozit rutier, revizie tehnica	868.44	868.44		
3.5.6 Asigurarea Casco	23,108.00	23,108.00		
3.5.7 Arenda garajului	0.00			
3.5.8 Arenda automobile	3,100.00	3,100.00		
acumulator	0.00			
3.6 Deservirea si intretinerea tehnicii de calcul	**32,612.55**	**28,750.20**	**0.00**	**3,862.35**
3.6.1 Deservirea calculatoarelor, imprimantelor, aprovizionarea cu toner	18,097.35	14,235.00		3,862.35
3.6.4 Procurarea Antivirus	3,195.00	3,195.00		
3.6.5.Deservirea programei 1C	5,045.20	5,045.20		
3.6.6 Alte materiale	6,275.00	6,275.00		
3.7 Alte cheltuieli	**10,485.26**	**10,291.58**	**0.00**	**193.68**
3.7.1 Comision bancar	5,072.58	5,072.58		
3.7.2 Brosurarea mapelor pentru arhiva	0.00			
3.7.3.Alte costuri	5,412.68	5,219.00		193.68
4. Dezvoltare Instituțională, activitați si promovare	**241,316.52**	**165,316.52**	**0.00**	**76,000.00**
4.1 Materiale promoționale și publicații	**46,709.50**	**46,709.50**		
Buletin informativ	3,200.00	3,200.00		

harta interactivă	8,000.00	8,000.00		
Materiale promotionale	35,509.50	35,509.50		
Materiale promotionale	0.00			
	0.00			
4.2 Traduceri de documente	**14,400.00**	**14,400.00**	**0.00**	**0.00**
Traduceri documente	**0.00**			
Plasare comunicate	**2,400.00**	**2,400.00**		
Modernizare pag WEB	**12,000.00**	**12,000.00**		
4.3 Cheltuieli pentru conferințe,seminare, protocol inclusiv:	**180,207.02**	**104,207.02**	**0.00**	**76,000.00**
4.3.1 Seminare/Mese rotunde	0.00			
4.3.2 Şedinţe CRD	4,755.49	4,755.49		
4.3.3 Cheltuieli de protocol	19,614.70	19,614.70		
4.3.3 Forum Regional Investitional	155,836.83	79,836.83		76,000.00
	0.00			
5. Echipament Tehnic/Mobilier	**13,261.01**	**13,261.01**		
5.1 Monitoare, computere, telefoane, programa "Justice" -2880	**13,261.01**	**13,261.01**		

Anexa 2. Lista indicatorilor de progres ai Agenţiei de Dezvoltare Regională Centru în anul 2013

Nr/ or	Denumirea indicatorului	Unitatea de măsură	Total anul 2013
1	Agenţii de dezvoltare regională create şi dotate cu echipament	nr. agenţii	**1**
2	Personal angajat, *inclusiv*	nr. persoane	**22**
	bărbaţi		**13**
	femei		**9**
3	Şedinţe ale CNCDR	nr. şedinţe	**3**
4	Decizii CNCDR aprobate	nr. decizii	**14**
5	Şedinţe ale CRD	nr. şedinţe	**4**
6	Decizii CRD aprobate	nr. decizii	**15**
7	Sesiuni de instruire (mese rotunde, ateliere de lucru) organizate	nr. sesiuni	**29**
8	Participanţi la sesiuni de instruire, *inclusiv:*	nr. persoane	**680**
	bărbaţi		**396**
	femei		**284**
	din care:		
	colaboratori ai ADR		**123**
	membri ai CRD		**60**
	aplicanţi ai proiectelor		**11**
	alţii (autorităţile publice, societatea civila, parteneri de dezvoltare)		**486**
9	Vizite peste hotarele ţării efectuate	nr. vizite	**5**
10	Persoane participante la vizite peste hotarele ţării, *inclusiv:*	nr. persoane	**27**
	bărbaţi		**14**
	femei		**13**

	din care:		*
	colaboratori ai ADR		**17**
	membri ai CRD, *inclusiv:*		**3**
	reprezentanţi ai autorităţilor publice locale		**3**
	reprezentanţi ai sectorului privat		**0**
	reprezentanţi ai societăţii civile		**0**
	alţii (autoritaţile publice, societatea civila, parteneri de dezvoltare)		**7**
11	Conferințe, forumuri organizate	nr. evenim.	**1**
12	Publicaţii, *inclusiv*	nr.articole	**41**
	în presa locală		**24**
	în presa naţională		**17**
13	Comunicate de presă	nr. comunicate	**98**
14	Ieşiri la TV	nr. ieşiri	**8**
15	Ieşiri la radio	nr. ieşiri	**23**
16	Accesări ale paginii web	nr. accesări	**70,410**
17	Proiecte incluse în Planul Operațional Regional (2013-2015), *din acestea*	nr. proiecte	**50**
	incluse în Documentul Unic de Program (2013-2015)	nr. proiecte	**27**
18	Proiecte în curs de implementare finanţate din:	nr. proiecte	**10**
	FNDR		**8**
	GIZ		**2**
19	Acorduri de parteneriat cu privire la implementarea proiectelor încheiate	nr. acorduri	**5**
20	Parteneri ai proiectelor în implementare	nr. parteneri	**56**
21	Parteneri de dezvoltare	nr. parteneri	**2**

1. MONITORIZAREA MIJLOACELOR FINANCIARE IN ANUL 2013 tr.IV

Nr./or	Codul proiectului	Denumirea proiectului	Suma și mijloacele financiare aprobate pe durata implementării proiectului						Mijloace financiare contractate		Cheltuieli efectuate												Sold la sfîrșitul perioadei de raportare din mijloace financiare pentru anul de gestiune	Evaluarea proiectului după nuanțe (verde, galben, roșu)
			total	FNDR		APL	BIZ	Alți (în continuare)	total	Incluse în anul de gestiune	Total pe durata de derulare a proiectului	total	FNDR	APL	BIZ	Alți (în continuare)	Incluse pe durata raportată						
				total	Incluse pentru anul de gestiune												total	FNDR	APL	BIZ	Alți (în continuare)		
1	2	3	4=5+7+8+9	5	6	7	8	9	10	11	12	13=14+15+16+17	14	15	16	17	18=19+20+21+22	19	20	21	22	23=8-18	24
PRIORITATEA 1 "Reabilitarea infrastructurii fizice"																							
	PROGRAMUL 1	***"Dezvoltarea și modernizarea sistemelor de apă și canalizare"***																					
1	9897	12000 cetățeni aprovizionați cu apă potabilă în 12 localități (Mănoșești)	28,022.0	24,522.0	16,429.1	3,500.0	0.0	0.0	25,314.7	24,095.6	17,748.7	17,748.7	16,955.9	792.9	0.0	0.0	16,691.1	16,429.1	262.0	0.0	0.0	0.0	verde
	PROGRAMUL 2	***" Modernizarea și amenajarea drumurilor regionale și locale"***																					
2	7763	Dezvoltarea infrastructurii de transport pentru valorificarea potențialului turistic a Regiunii de Dezvoltare Centru (Nișporeni)	28,899.2	28,899.2	6,000.6	0.0	0.0	0.0	23,078.5	23,078.5	6,000.6	6,000.6	6,000.6	0.0	0.0	0.0	6,000.6	6,000.6	0.0	0.0	0.0	0.0	verde
3	4920	Acces asigurat la viața publică (Pistja, Ungheni)	8,392.1	8,242.1	1,704.6	150.0	0.0	0.0	8,243.2	8,243.2	1,704.6	1,704.6	1,704.6	0.0	0.0	0.0	1,704.6	1,704.6	0.0	0.0	0.0	0.0	verde
4	7766	Reabilitarea și modernizarea drumuri regional L-452 (G-452) or. Strășeni – s. Scoreni (r-nul Strășeni) – s. Malcoci (r-nul Ialoveni)	28,052.4	27,702.6	12,546.8	349.8	0.0	0.0	27,720.6	27,720.6	12,555.8	12,555.8	12,546.8	9.0	0.0	0.0	12,555.8	12,546.8	9.0	0.0	0.0	0.0	verde
	PROGRAMUL 3	***"Creșterea eficienței energetice în clădirile și facilitățile publice"***																					
5	GIZ	Creșterea eficienței energetice a spitalului regional Orhei	6,312.0	0.0	0.0	0.0	6,312.0	0.0	6,129.9	5,205.2	5,986.8	5,986.8	0.0	0.0	5,986.8	0.0	5,061.6	0.0	0.0	5,061.6	0.0	325.2	verde
Total prioritatea 1			99,477.6	89,165.6	36,681.1	3,999.8	6,312.0	0.0	90,485.9	88,343.1	43,996.5	43,996.5	37,207.9	801.9	5,986.8	0.0	42,014.0	36,681.1	271.0	5,061.6	0.0	325.2	
PRIORITATEA 3 "Îmbunătățirea factorilor de mediu și a atractivității turistice"																							
	PROGRAMUL 4	***"Crearea oportunităților de investire în turism"***																					
6	4916	Construcția complexului turistic sportiv (Vălcinet, Călărași)	5,007.9	3,400.0	1,903.7	1,607.9	0.0	0.0	4,982.8	4,982.8	2,672.3	2,672.3	1,711.8	960.5	0.0	0.0	2,217.9	1,711.8	506.1	0.0	0.0	191.9	galben
7	4913	"Deschiderea traseului turistic (Varna Veche) prin restaurarea obiectivelor de patrimoniu istoric , Conacul " Manuc Bey" din or. Hîncești,locația geto-dacică din satul Stolniceni".	23,500.0	23,500.0	530.8	0.0	0.0	0.0	6,039.3	6,039.3	530.8	530.8	530.8	0.0	0.0	0.0	530.8	530.8	0.0	0.0	0.0	0.0	verde
	PROGRAMUL 6	***"Protecție mediului ambiant și prevenirea calamităților naturale"***																					
8	9,215.0	Salubrizarea localităților din raioanele Nisporeni, Strășeni și Călărași pentru un mediu curat și sănătos (Nisporeni)	12,411.4	12,411.4	8,554.9	0.0	0.0	0.0	12,639.2	8,050.3	12,411.4	12,411.4	12,411.4	0.0	0.0	0.0	8,554.9	8,554.9	0.0	0.0	0.0	0.0	verde
9	9,843.0	Un mediu salubru pentru o dezvoltare regională durabilă (Hîncești)	10,607.4	10,542.4	1,822.9	65.0	0.0	0.0	10,607.4	65.0	10,607.4	10,607.4	10,542.4	65.0	0.0	0.0	1,822.1	1,887.1	65.0	0.0	0.0	-234.21	verde
10	GIZ	Îmbunătățirea sistemului integral de management al deșeurilor solide în raioanele Șoldănești, Rezina și Florești	36,117.7	0.0	0.0	0.0	36,117.7	0.0	35,878.6	9,375.3	35,794.4	35,794.4	0.0	0.0	35,794.4	0.0	32,047.0	0.0	0.0	32,047.0	0.0	323.4	verde
Total prioritatea 3			87,844.5	49,853.8	12,812.3	1,672.9	36,117.7	0.0	70,147.4	28,512.7	62,016.3	62,016.3	25,196.4	1,025.5	35,794.4	0.0	45,272.8	12,654.6	571.1	32,047.0	0.0	281.2	
Total ADR			187,122.1	139,019.6	49,293.5	5,672.7	42,429.7	0.0	160,633.3	116,855.8	106,012.8	106,012.8	62,404.2	1,827.4	41,781.2	0.0	87,286.7	49,335.7	842.1	37,108.9	0.0	606.4	

Contrasemnează:

Director al ADR **Tudor Mesina** (Numele, Prenumele) (Semnătura)

Contabil ADRCentru **Zagaiciuc Natalia** (Semnătura)

Șef Secție Management Proiecte **Eduard Ungureanu** (Numele, Prenumele) (Semnătura)